

Fremsat den 30. januar 2013 af erhvervs- og vækstministeren (Annette Vilhelmsen)

Forslag

til

Lov om ændring af revisorloven og lov om finansiel virksomhed

(Revisors uddannelse og certificering af revisorer i finansielle virksomheder m.v.)

§ 1

I revisorloven, lov nr. 468 af 17. juni 2008, som ændret blandt andet ved § 24 i lov nr. 718 af 25. juni 2010 og § 2 i lov nr. 1232 af 18. december 2012, foretages følgende ændringer:

1. I § 3, stk. 1, udgår »eller registreret revisor«.

2. § 3, stk. 2, 2. pkt., affattes således:

»Godkendelse som statsautoriseret revisor kan kun opnås, hvis opgaverne er udført under tilsyn af en godkendt revisor.«

3. Efter § 3 indsættes før overskriften før § 4:

»§ 3 a. Registrerede revisorer, der er optaget i Erhvervsstyrelsens register over offentligt godkendte revisorer og revisionsvirksomheder, jf. revisorlovens § 2, kan blive godkendt som statsautoriserede revisorer, hvis de består eksamen herfor.

Stk. 2. Erhvervsstyrelsen fastsætter nærmere regler om denne eksamen, herunder om eksamens indhold, afholdelse og bedømmelse.«

4. I § 4, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

»Erhvervsstyrelsen kan endvidere fastsætte nærmere regler om yderligere efteruddannelse af revisorer, der udfører revision i virksomheder omfattet af § 21, stk. 3.«

5. I § 33, stk. 1, 3. pkt., ændres »3 medlemmer skal være statsautoriserede revisorer, 2 registrerede revisorer« til: »5 medlemmer skal være godkendte revisorer«.

6. § 33, stk. 3 og 4, affattes således:

»Stk. 3. Revisorkommissionen bistår Erhvervsstyrelsen ved administration af loven, afholdelse af eksamen for statsautoriserede revisorer og i forbindelse med fastsættelsen af nærmere regler om efteruddannelse, jf. § 4, stk. 2.

Stk. 4. Til at bistå ved afholdelse af eksamen nedsætter Revisorkommissionen en eksamenskommission for statsautoriserede revisorer.«

7. § 33, stk. 6, ophæves.

Stk. 7-8 bliver herefter stk. 6-7.

8. § 33, stk. 7, der bliver stk. 6, affattes således:

»Stk. 6. Erhvervsstyrelsen fastsætter de nærmere bestemmelser om eksamen for statsautoriserede revisorer, jf. § 3, stk. 1, nr. 4, herunder betingelserne for at indstille sig til eksamen, eksamenskravene, eksamens afholdelse og bedømmelsen.«

9. I § 34, stk. 1, 3. pkt., ændres »2 medlemmer skal være statsautoriserede revisorer, 2 skal være registrerede revisorer« til: »4 medlemmer skal være godkendte revisorer«.

10. I § 43, stk. 1, 2. pkt., ændres »3 skal være statsautoriserede revisorer, 3 skal være registrerede revisorer« til: »6 skal være godkendte revisorer«.

11. I § 43, stk. 6, 2. pkt., ændres »Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen Registrerede Revisorer FRR« til: »FSR – danske revisorer«.

§ 2

I lov om finansiel virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 705 af 25. juni 2012, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 1383 af 23. december 2012, foretages følgende ændringer:

1. I § 183, stk. 1, indsættes efter »resultatopgørelse,«: »anden totalindkomst,«.

2. § 189, stk. 2, ophæves.

3. I § 199, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »én statsautoriseret revisor«: », der er certificeret af Finanstilsynet til at revidere

den konkrete type af finansiel virksomhed eller finansiel holdingvirksomhed«.

4. I § 199, stk. 1, 2. pkt., ændres »eller registrerede« til: »og certificerede af Finanstilsynet til at revidere den konkrete type af finansiel virksomhed eller finansiel holdingvirksomhed, jf. dog stk. 2.«.

5. I § 199, stk. 2, indsættes som 2. og 3. pkt.:

»Hvis en finansiel virksomhed eller finansiel holdingvirksomhed har dattervirksomheder, hvor der er flere typer af finansiel virksomhed, som kræver særskilt certificering, skal de valgte revisorer være certificerede af Finanstilsynet til at revidere disse typer af finansiel virksomhed, jf. stk. 1. Det er dog tilstrækkeligt, at de tilsammen er certificerede til at revidere de enkelte typer af finansiel virksomhed i koncernen.«

6. § 199, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Finanstilsynet kan fratage en revisor dennes certificering, jf. stk. 1, 1. pkt., og dermed retten til at revidere den konkrete type af finansiel virksomhed og i stedet udpege en anden revisor, jf. stk. 1, 3. pkt., indtil nyt valg er foretaget, såfremt

- a) revisor ikke inden for en af Finanstilsynet fastsat frist kan dokumentere, at denne opfylder kravene til certificering, eller
- b) Finanstilsynet finder, at revisor helt eller delvist ikke har fungeret tilfredsstillende, og hvor der er grund til at antage, at vedkommende ikke vil varetage revisionen på forsvarlig måde.«

7. I § 199 indsættes som stk. 5:

»Stk. 5. Revisorer der i henhold til stk. 4 får frataget certificeringen, kan forlange Finanstilsynets afgørelse indbragt for domstolene. Anmodning herom skal indgives til Finanstilsynet, inden 4 uger efter at afgørelsen er meddelt den pågældende. Anmodningen har ikke opsættende virkning, men retten kan ved kendelse bestemme, at den pågældende revisor under sagens behandling kan opretholde sit hverv som revisor for den konkrete type af finansiel virksomhed. Finanstilsynet indbringer inden 4 uger sagen for domstolene. Sagen anlægges i den borgerlige retsplejes former.«

Stk. 5-11 bliver herefter stk. 6-12.

8. I § 199, stk. 10, der bliver stk. 11, ændres »lov om statsautoriserede og registrerede revisorer« til: »lov om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder (revisorloven)«.

9. I § 199 indsættes som stk. 13:

»Stk. 13. Finanstilsynet fastsætter nærmere bestemmelser om certificering af revisorer, jf. stk. 1 og 4.«

10. I § 355, stk. 2, nr. 6, ændres »afsætter denne« til: »fratager dennes certificering, i henhold til § 199, stk. 1, jf. § 199, stk. 4,«.

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2014.

Stk. 2. Revisorer, der på tidspunktet for lovens ikrafttræden er valgt som revisorer på en virksomheds ordinære generalforsamling eller repræsentantskabsmøde, kan fungere som revisorer uden certificering i henhold til § 2, nr. 3, jf. nr. 9, indtil den førstkommande ordinære generalforsamling eller repræsentantskabsmøde efter lovens ikrafttræden.

§ 4

Stk. 1. Registrerede revisorer og registrerede revisionsvirksomheder kan fortsætte som registrerede revisorer og registrerede revisionsvirksomheder, indtil deres godkendelse slettes i Erhvervsstyrelsens register over offentligt godkendte revisorer og revisionsvirksomheder. Revisorlovens § 1, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse på registrerede revisorer. Registrerede revisorer, hvis godkendelse på tidspunktet for lovens ikrafttræden er eller senere bliver deponeret, frataget eller frakendt, kan optages på ny i registeret over godkendte revisorer og revisionsvirksomheder i henhold til reglerne i revisorlovens § 6, stk. 3, og § 9, stk. 2 og 3. Tilsvarende gælder, hvis en registreret revisors godkendelse er bortfaldet eller senere bortfalder.

Stk. 2. En person kan indstille sig til den skriftlige prøve ved eksamen for registrerede revisorer (kvalifikationseksamen) på ordinær vis til og med eksamen i 2014. Herefter vil der i en overgangsperiode efter 2014 være mulighed for at indstille sig til kvalifikationseksamen. Den skriftlige prøve til kvalifikationseksamen afholdes ikke efter 2017. Den mundtlige prøve skal være bestået senest i 2019.

Stk. 3. Kvalifikationseksamen afholdes af Revisorkommissionen. Til at bistå ved afholdelse af eksamen nedsætter Revisorkommissionen en eksamenskommission for registrerede revisorer. Eksamenskommissionen for registrerede revisorer skal bestå af 3 registrerede revisorer og af 5 eller flere medlemmer, der ikke er registrerede revisorer. Antallet af medlemmer, der ikke er revisorer, skal altid overstige antallet af medlemmer, der er revisorer. Formanden for eksamenskommissionen skal være medlem af Revisorkommissionen og vælges blandt de medlemmer, der ikke er registrerede revisorer.

Stk. 4. Revisorlovens § 3 finder anvendelse på registrerede revisorer, der er godkendt inden lovens ikrafttræden, eller som godkendes efter lovens ikrafttræden.

Stk. 5. En person, der ikke har haft mulighed for tre forsøg til at bestå den skriftlige prøve til kvalifikationseksamen efter stk. 3, har ret til at overføre sine resterende forsøg til den skriftlige prøve ved revisoreksamen.

Stk. 6. Erhvervsstyrelsen fastsætter nærmere regler om:

- 1) muligheden for at indstille sig til kvalifikationseksamen i en overgangsperiode efter 2014, jf. stk. 2,
- 2) eksamen for registrerede revisorer, jf. stk. 2 og 3, herunder betingelserne for at indstille sig til eksamen, eksamenskravene, eksamens afholdelse og bedømmelsen, samt om
- 3) overførelse af resterende forsøg fra kvalifikationseksamen til den skriftlige prøve ved revisoreksamen, jf. stk. 5.

§ 5

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Loven kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Stk. 3. § 2 kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. *Indledning*
2. *Lovforslagets indhold*
 - 2.1. *Modernisering af revisoruddannelsen*
 - 2.1.1. *Gældende ret*
 - 2.1.2. *Baggrunden for forslaget og lovforslagets indhold*
 - 2.2. *Efteruddannelse af revisorer for virksomheder af offentlig interesse*
 - 2.2.1. *Gældende ret*
 - 2.2.2. *Baggrunden for forslaget og lovforslagets indhold*
 - 2.3. *Certificeringsordning for revisorer i finansielle virksomheder*
 - 2.3.1. *Gældende ret*
 - 2.3.2. *Baggrunden for forslaget og lovforslagets indhold*
3. *Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige*
4. *Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet*
5. *Administrative konsekvenser for borgerne*
6. *Miljømæssige konsekvenser*
7. *Forholdet til EU-retten*
8. *Hørte myndigheder og organisationer*
9. *Sammenfattende skema*

1. Indledning

De seneste år har budt på omfattende ændringer af lovgivningen på revisorområdet og i den generelle erhvervslovgivning, samt i den vedvarende udvikling af de internationale standarder for revision og regnskab. Standarderne er i dag så omfattende og lovgivningen så dynamisk og kompleks, at mange revisorydelser forudsætter en specialistviden hos den enkelte revisor – også hos de mindre revisionsfirmaer. I enkelte sektorer kan der være et særligt behov for, at revisor besidder en specialistviden. Dette gælder f.eks. ved revision af finansielle virksomheder.

Samtidig har revisorbranchen gennem en årrække haft vanskeligheder ved at tiltrække studerende og har selv peget på, at en af årsagerne kunne være uddannelsens forløb og eksamensform – med høje dumpeprocenter. Uddannelsen er forholdsvis langvarig, idet det tager 8 – 15 år fra en person påbegynder sin videregående uddannelse, til vedkommende bliver færdiguddannet som revisor. I 2011 var gennemsnitsalderen for at opnå titlen statsautoriseret revisor 33,3 år.

En revisor uddannes i dag på baggrund af en teoretisk uddannelse (cand.merc.aud.) suppleret med en kombination af praktisk og teoretisk uddannelse til enten registreret revisor eller statsautoriseret revisor. Begge disse grupper opfylder kravene til at udføre lovpligtig revision.

Den lovpåbudte revision er siden 2003 blevet indskrænket. En række revisorydelser er ikke længere lovregulerede og udøves i fri konkurrence med andre rådgivergrupper. Samtidig er der i stigende grad fokus på revisors rolle som offentlighedens tillidsrepræsentant ved afgivelse af erklæringer med sikkerhed. Netop fordi revisoruddannelsen er en kombination af teori og praksis, kan det have konsekvenser for uddannelsen, at revisionspligten på den ene side lempes

for de mindre virksomheder, og at de revisionspligtige virksomheder på den anden side mødes med stigende krav til udførelsen af revision.

Endelig påvirkes kravene til kvaliteten af revisoruddannelsen i høj grad af revisors rolle i samfundsøkonomien som offentlighedens tillidsrepræsentant. Denne rolle forudsætter en uddannelse af høj kvalitet – men også en uddannelse, der er tidssvarende og tilpasset den virkelighed, revisorerne fungerer i.

Revisorkommissionen blev den 1. juni 2010 anmodet om at vurdere, hvorvidt de nuværende uddannelser for revisorer fortsat var hensigtsmæssige. Revisorkommissionen er sammensat af en ligelig fordeling af revisorer og regnskabsbrugere samt en formand, der ikke må være revisor, og Revisorkommissionens opgave er dels at varetage afholdelsen af eksamen for revisorer, dels at fungere som rådgivende organ for Erhvervsstyrelsen. Revisorkommissionen afgav den første rapport med analyser, overvejelser og anbefalinger i juni 2011. I juli 2012 afgav kommissionen den anden rapport, der indeholdt forslag til lovændringer, som afspejler kommissionens overvejelser og konklusioner.

Hovedkonklusionerne i Revisorkommissionens analyser var følgende:

- Revisoruddannelsen skal være en enhedsuddannelse med én type godkendt revisor.
- Revisoruddannelsen skal fortsat være en generalistuddannelse, og specialisering skal ligge efter godkendelsen som revisor.
- Revisoruddannelsen skal fortsat ligge på et højt niveau svarende til niveauet for statsautoriserede revisorer.

Dette lovforslag indeholder, med enkelte administrative tilpasninger, Revisorkommissionens forslag til ny revisoruddannelse.

Ud over Revisorkommissionens forslag til gennemførelse af en ny revisoruddannelse gives eksplicit hjemmel til at fastsætte yderligere krav til efteruddannelse for revisorer, der reviderer virksomheder af offentlig interesse, herunder finansielle virksomheder. Disse krav supplerer de allerede gældende krav om efteruddannelse, der er udstedt med hjemmel i revisorloven. God revisorskik indebærer allerede i dag, at en revisor ikke må påtage sig en opgave, hvis vedkommende ikke besidder de nødvendige forudsætninger. De opgaver, der varetages af revisorerne i disse virksomheder, forudsætter imidlertid et dybt indblik i og specialistviden om de særlige forhold, der foreligger i virksomheder af offentlig interesse, som ikke nødvendigvis dækkes af de gældende efteruddannelseskra, der skal vedligeholde revisors generelle kompetencer. Ikke mindst de seneste års erfaringer har vist, at de gældende efteruddannelseskra ikke er tilstrækkelige til at sikre, at revisorerne i finansielle virksomheder har de fornødne faglige kompetencer. Af hensyn til tilliden til den finansielle sektor er der derfor behov for at forbedre kvaliteten af revisionen af de finansielle virksomheder, bl.a. ved at skærpe kravene til revisorer i finansielle virksomheder.

Lovforslaget indeholder endvidere forslag om indførelsen af en sektorspecifik certificeringsordning for revisorer, der reviderer finansielle virksomheder. Samtidig styrkes Finanstilsynets muligheder for at fratage en revisor retten til at revidere en eller flere typer af finansielle virksomheder.

Der har i forbindelse med flere pengeinstitutters konkurser været udtrykt væsentlig kritik af den indsats, revisorerne har ydet forud for, at institutterne er blevet nødlidende. Der er eksempler på pengeinstitutter, som er blevet lukket på grund af manglende evne til at foretage de nødvendige nedskrivninger på deres udlånsportefølje. Dette er sket til trods for, at de pågældende pengeinstitutters seneste årsregnskaber ikke viste, at institutterne var i alvorlige problemer. De aflagte regnskaber var i flere tilfælde forsynet med revisionspåtegninger uden forbehold eller supplerende oplysninger. Der bør derfor strammes op på, hvem der kan revidere sådanne regnskaber. Samtidig styrkes Finanstilsynets muligheder for at fratage en revisor retten til at revidere en eller flere typer af finansielle virksomheder.

Baggrunden for forslaget om at indføre en certificeringsordning af revisor til at revidere finansielle virksomheder, er et ønske om at sikre, at revisorerne har et minimum af erfaring med og viden om den konkrete type af finansiell virksomhed, og derved øge kvaliteten af revisionen af de finansielle virksomheder.

Forslaget har til formål generelt at modernisere revisoruddannelsen, så den opfylder hverdagens krav til revisor som offentlighedens tillidsrepræsentant. Samtidig skal forslaget styrke revisionen af den stadig mere komplekse revision af virksomheder af offentlig interesse, herunder ikke mindst inden for den finansielle sektor.

Endelig indeholder lovforslaget en række ændringer som følge af ændringer i de internationale regnskabsstandarder (IFRS).

2. Lovforslagets indhold

2.1. Modernisering af revisoruddannelsen

2.1.1 Gældende ret

Danske revisorer kan ifølge revisorlovens § 3, stk. 1, godkendes som enten »statsautoriseret revisor« eller »registreret revisor«. Såvel statsautoriserede som registrerede revisorer lever op til kravene i art. 6 – 12 i 8. direktiv om lovpligtig revision af årsregnskaber og koncernregnskaber (2006/43/EF) og kan derfor udføre lovpligtig revision.

En af forskellene mellem registrerede revisorer og statsautoriserede revisorer er, at registrerede revisorer efter de gældende regler ikke alene kan revidere årsrapporter for statslige aktieselskaber eller børsnoterede virksomheder, jf. årsregnskabslovens § 135 a, eller finansielle virksomheder mv., jf. lov om finansielle virksomheder § 199. Antallet af børsnoterede og finansielle virksomheder udgør imidlertid kun ca. 730, hvorimod der er op mod 230.000 aktie- og anpartsselskaber, der enten er omfattet af lovpligtig revision eller frivilligt kan vælge at lade sig revidere. Der er således allerede efter de gældende regler en række kandidater, der godkendes som statsautoriserede revisorer, uden at de nødvendigvis har stiftet bekendtskab med revision af børsnoterede og finansielle virksomheder under den praktiske uddannelse.

Efter revisorlovens § 3, stk. 1, er en af betingelserne for at opnå godkendelse som enten statsautoriseret eller registreret revisor, at man har bestået en særlig eksamen ifølge den gældende bekendtgørelse nr. 1029 af 22. oktober 2008 om revisoreksamen og kvalifikationseksamen for henholdsvis statsautoriserede revisorer og registrerede revisorer, der er udstedt i medfør af revisorlovens § 33, stk. 7.

De væsentligste forskelle på uddannelserne til henholdsvis statsautoriseret og registreret revisor ligger i den teoretiske uddannelse. Uddannelsen til statsautoriseret revisor kræver en kandidatuddannelse (cand.merc.aud. eller CMA). CMA-uddannelsen kan gennemføres på fire forskellige uddannelsesinstitutioner: Copenhagen Business School (CBS), Aarhus Universitet – Handelshøjskolen (ASB), Aalborg Universitet (AAU) og Syddansk Universitet (SDU). Uddannelsen til registreret revisor kræver alene en bachelor og grundforløbet af CMA-uddannelsen.

Samtidig skal den praktiske del af uddannelsen for en statsautoriseret revisor foregå under tilsyn af en statsautoriseret revisor, mens den praktiske del af uddannelsen til registreret revisor kan foregå under tilsyn af enten en registreret eller en statsautoriseret revisor.

Hertil kommer, at også eksamensafholdelsen er forskellig for de to typer revisorer. Den skriftlige prøve for de statsautoriserede revisorer afholdes over 2 dage, begge af 8 timers varighed. Den skriftlige eksamen for de registrerede

revisorer afholdes over 1 dag af 8 timers varighed. Aflægelse af mundtlig eksamen forudsætter for såvel statsautoriserede som registrerede revisorer, at den skriftlige eksamen er bestået. For statsautoriserede revisorer er der 40 minutters forberedelsestid og 30 – 40 minutters eksamination. For de registrerede revisorer er der 30 minutters forberedelsestid og 20 – 30 minutters eksamination.

Fælles er dog, at begge gruppers uddannelse opfylder 8. direktivs krav til at udføre lovpligtig revision.

8. direktiv om lovpligtig revision af årsregnskaber og koncernregnskaber (2006/43/EF) opstiller i art. 6 – 12 rammerne for at blive godkendt revisor, men spillerummet, inden for hvilket det enkelte medlemsland selv kan tilrettelægge uddannelsesforløbet, er ganske vidt. Direktivet angiver, at uddannelsen skal indeholde en teoretisk uddannelse, det angiver kravene til den praktiske uddannelse, det angiver niveauet for og det teoretiske indhold af den afsluttende eksamen, og hvad den skal sikre. Direktivet siger imidlertid intet om, hvorvidt et medlemsland kan have en eller flere uddannelsesveje til at opnå godkendelse. Når en person er godkendt som revisor i et medlemsland, kan vedkommende udføre lovpligtig revision i dette medlemsland.

2.1.2. Baggrunden for forslaget og lovforslagets indhold

På trods af en række forskelle – primært i løbet af uddannelsen - mellem de to former for godkendte revisorer, statsautoriserede revisorer og registrerede revisorer, har niveauerne over årene i høj grad tilnærmet sig hinanden. Samtidig har interessen for at uddanne sig til registreret revisor været dalende i forhold til uddannelsen statsautoriseret revisor. På denne baggrund har Revisorkommissionen i rapporterne »Modernisering af revisoruddannelsen« fra juni 2011 og »Den fremtidige revisoruddannelse« fra juli 2012 anbefalet, at der fremover alene uddannes én type godkendt revisor.

Udviklingen går i retning af, at det er større og større virksomheder, der skal revideres, og dermed også virksomheder, der har stor betydning for lokalsamfundet. Det betyder, at revisionen bliver mere vigtig, ikke mindst på grund af revisors rolle som offentlighedens tillidsrepræsentant. Den fremtidige revisoruddannelse har derfor fortsat fokus på, at alle kandidaterne opnår de grundlæggende færdigheder, der kræves for at udføre en revisionsopgave. Dette ønske om et fælles, grundlæggende færdighedsniveau for »offentlighedens tillidsrepræsentant« er baggrunden for, at der foreslås én generalistuddannelse på et højt niveau.

I kraft af sin rolle som offentlighedens tillidsrepræsentant varetager revisor igennem sit arbejde væsentlige samfundsmæssige interesser. Med forslaget om, at der fremover kun skal uddannes og godkendes én type revisor, er det afgørende, at revisors uddannelse også fortsat ligger på et meget højt niveau, svarende til det nuværende krav til revisoreksamen for statsautoriserede revisorer. De nærmere krav til revisoreksamen fremgår ikke af selve revisorloven, men derimod af den såkaldte »eksamensbekendtgørelse«, der udstedes med hjemmel i revisorlovens § 33, stk. 7. Revisoreksamen vil, i overensstemmelse med Revisorkommissionens

anbefalinger i rapporten »Den fremtidige revisoruddannelse«, blive sammensat af flere mindre del-eksaminationer.

Revisoreksamen skal fortsat bestå af en skriftlig del og en mundtlig del. Den nuværende skriftlige eksamen er imidlertid kritiseret for, at pensum er meget bredt og i princippet omfatter alt, hvad der er lært og gennemgået igennem hele studieforløbet – hvilket gør forberedelsen vanskelig for kandidaterne. Den skriftlige del skal derfor opdeles i tre separate eksaminationer, benævnt modul A (etik og uafhængighed), B (revisionspåtegninger og andre erklæringer på regnskaber) og C (andre erklæringer og skatte-, selskabs- og erhvervsret), der skal bestås enkeltvis – og som kan tages i vilkårlig rækkefølge.

Der har været en vis efterspørgsel efter afholdelse af skriftlige eksamener to gange årligt. Forberedelse, tilrettelæggelse og afholdelse af skriftlige eksamener er imidlertid et omfattende og bekosteligt arbejde, og det er derfor hensigten, at de nye modul-eksamener i første omgang afholdes en gang årligt. Afhængigt af erfaringerne med denne nye eksamensform kan det overvejes, om det er praktisk muligt at afholde skriftlige eksamener to gange årligt.

For at sikre, at kandidaten besidder tilstrækkelig aktuel viden forinden aflæggelse af den mundtlige eksamen, skal alle moduler være bestået inden for en periode på fire år, men med mulighed for at kompensere for et forældet modul. Alle moduler skal være bestået forinden indstilling til den mundtlige eksamen.

Den mundtlige eksamen, der ligesom i dag er den afsluttende eksamen, tænkes gennemført i sin nuværende form. Det vil sige, at eksaminationstiden er på 30 – 40 minutter, og kandidaten har 40 minutters forberedelsestid. Den mundtlige eksamen er et væsentligt og værdifuldt supplement til den skriftlige eksamen, hvor det bl.a. er muligt at få et indtryk af en kandidats modenhed og evne til at identificere og vurdere relevante oplysninger, herunder evnen til at sige fra. Der har været efterspørgsel efter afholdelse af mundtlig eksamen to gange årligt. Dette ønske vil blive imødekommet, og det er hensigten, at der med den nye revisoruddannelse vil blive afholdt mundtlig eksamen hvert halve år.

I overvejelserne om, hvilken titel der skulle opnås efter endt generalistuddannelse, lagde Revisorkommissionen afgørende vægt på, at den fremtidige titel ikke måtte skabe tvivl. En helt ny titel ville kunne skabe usikkerhed om, hvad den nye titel står for. Og da der i dag stilles færre uddannelsesmæssige krav til en registreret revisor, er det heller ikke hensigtsmæssigt at fortsætte med denne titel. Da niveauet for enhedsuddannelsen skal være højt, svarende til niveauet for statsautoriserede revisorer, foreslås det derfor i forslagets § 1, nr. 1, at revisorlovens § 3, stk. 1, ændres, således at den erhvervede titel efter endt uddannelse fremover bliver »statsautoriseret revisor« – en titel, som nyder anerkendelse og tillid i den brede offentlighed, og som er kendt for høj faglighed og kvalitet. Betingelserne for at opnå denne titel foreslås som hidtil at være, at man har bestået en særlig eksamen ifølge regler udstedt i medfør af revisorlovens § 33, stk. 7.

2.2 Efteruddannelse af revisorer for virksomheder af offentlig interesse

2.2.1. Gældende ret

Revisor skal ifølge revisorlovens § 16, stk. 1, udføre sine opgaver i overensstemmelse med »god revisorskik«, forstået som de blandt revisorer almindeligt kendte og anerkendte fremgangsmåder. God revisorskik indebærer, jf. § 16, stk. 1 i.f., at revisor skal udvise »professionel kompetence«, forstået således, at revisor er forpligtet til løbende at vedligeholde sin faglige viden og færdigheder på det niveau, der er nødvendigt for at sikre, at klienten eller arbejdsgiveren modtager en kvalificeret, professionel ydelse.

Dertil kommer, at der i revisorlovens § 4 stilles krav om, at en godkendt revisor har pligt til at deltage i et »passende efteruddannelsesprogram, der sikrer, at den pågældende til stadighed vedligeholder sin teoretiske viden, sine faglige kvalifikationer og sin viden om kravene til offentlighedens tillidsrepræsentant«. Kravene til den obligatoriske efteruddannelse er fastsat i den såkaldte efteruddannelsesbekendtgørelse, bekendtgørelse nr. 1289 af 19. december 2008.

Efter de gældende krav i efteruddannelsesbekendtgørelsen skal godkendte revisorer deltage i 120 timers efteruddannelse over en periode på 3 år, hvoraf de 60 timer er fastlagt inden for områderne revision, regnskabsvæsen og selskabsret samt skatter og afgifter. De resterende 60 timer kan revisor selv disponere over inden for de nævnte områder. Emnerne kan eksempelvis være regnskabssystemer, risikostyring, koncernregnskaber, kriseramte virksomheder, generationsskifte, finansieringsforhold, værdiansættelser, køb og salg af virksomheder eller rentabilitetsanalyser.

Hvis revisor har specialiseret sig inden for et fagområde, skal mindst 30 timer anvendes inden for specialet. Det vil sige, at hvis revisor er specialiseret i at revidere pengeinstitutter, skal mindst 30 af de sidste 60 timer anvendes på efteruddannelse inden for dette område.

Disse generelle krav om »professionel kompetence« og »passende efteruddannelse« er de eneste lovfæstede krav til, hvilken viden revisor skal besidde for at kunne udføre en revision – uanset opgavens art eller kompleksitet.

Erhvervsstyrelsen kan tage godkendelsen fra en revisor, der ikke opfylder kravene til deltagelse i efteruddannelse.

2.2.2. Baggrunden for forslaget og lovforslagets indhold

Fra finanskrisens start i 2008 har der været et stadigt stigende pres på kravene til revision af børsnoterede og finansielle virksomheder, de såkaldte »virksomheder af offentlig interesse«, der omfattes af revisorlovens § 21, stk. 3. Udover børsnoterede og finansielle virksomheder omfatter § 21, stk. 3, statslige aktieselskaber, kommuner, regioner og kommunale fællesskaber samt meget store virksomheder. Disse virksomheder er kendetegnet ved at have en sådan størrelse og betydning, at usikkerhed om deres økonomiske formåen påvirker samfundet i betydelig grad. Troværdigheden og kvaliteten af revisionen af disse virksomheder får en tilsvarende central betydning.

Erfaringerne fra den finansielle krise har vist, at der i en række tilfælde har kunnet rejses kritik af revisorernes arbejde ikke mindst ved revisionen af de finansielle virksomheder. Af hensyn til tilliden til den finansielle sektor er der behov for en målrettet indsats, der kan højne kvaliteten og værdien af revisionen af finansielle virksomheder.

De gældende regler og standarder inden for den finansielle lovgivning er komplekse og er samtidig vokset markant i de senere år i forlængelse af den finansielle krise. Det stiller store krav til revisor at holde sig fagligt ajour.

Det foreslås på denne baggrund at skærpe efteruddannelseskravene til revisorer i finansielle virksomheder og andre virksomheder af offentlig interesse. Lovforslaget indeholder derfor i § 1, nr. 3, et forslag til ændring af revisorlovens bestemmelse om efteruddannelse, så der kan fastsættes yderligere krav til revisorer, der reviderer virksomheder af offentlig interesse, herunder finansielle virksomheder. Konkret vil hjemlen blive anvendt til at stille krav om, at revisorer i finansielle virksomheder yderligere skal have 60 timers efteruddannelse i emner specifikt rettet mod finansiell revision.

Dette krav skal supplere det gældende generelle krav på 120 timers efteruddannelse. De generelle krav vil dog blive modificeret for revisorer i finansielle virksomheder og andre virksomheder af offentlig interesse for så vidt angår kravet om 30 timer inden for et eventuelt speciale. Kravet om 30-timers efteruddannelse indenfor specialet finansiell revision vil for de pågældende revisorer således blive erstattet af kravet om 60 timers efteruddannelse i emner specifikt rettet mod finansiell revision. Resultatet bliver, at revisorer, der reviderer finansielle virksomheder skal have i alt 180 timers efteruddannelse i løbet af tre år, hvoraf de 60 timer skal vedrøre emner specifikt rettet mod finansiell revision, 60 timer fordelt med mindstekrav inden for områderne revision, regnskabsvæsen og selskabsret samt skatter og afgifter. De resterende 60 timer kan revisor selv disponere over inden for områderne revision, regnskabsvæsen og selskabsret samt skatter og afgifter. Det vil i en arbejdsgruppe bestående af relevante interessenter blive drøftet, hvorvidt det gældende krav om at anvende mindst 30 timer inden for et eventuelt speciale udover finansiell revision skal fastholdes.

Den foreslåede ændring kan ligeledes anvendes til at fastsætte særlige krav til efteruddannelse for revisorer i andre typer af virksomheder af offentlig interesse, f.eks. offentlige virksomheder.

2.3. Certificeringsordning for revisorer i finansielle virksomheder

2.3.1. Gældende ret

Det fremgår af den gældende § 199, stk. 1, i lov om finansiell virksomhed, at finansielle virksomheder skal have mindst én statsautoriseret revisor. Vælges der mere end én revisor, eller hvis Finanstilsynet i særlige tilfælde udpeger yderligere en revisor, skal disse være statsautoriserede eller registrerede. De yderligere valgte eller udpegede revisorer fungerer på samme vilkår som de revisorer, der er valgt af generalforsamlingen eller repræsentantskabet.

Det fremgår yderligere af § 199, stk. 2, i lov om finansiel virksomhed, at revisorerne i en finansiel virksomhed eller i en finansiel holdingvirksomhed tillige skal være revisorer i virksomhedens datterselskaber. Det følger desuden af § 199, stk. 3, i lov om finansiel virksomhed, at stk. 2 kun finder anvendelse på modervirksomheder og dattervirksomheder, der er hjemmehørende i Danmark.

Det fremgår af § 199, stk. 4, i lov om finansiel virksomhed, at Finanstilsynet kan afskedige en revisor, der findes åbenbart uegnet til sit hverv, og i stedet udpege en anden revisor, der fungerer, jf. stk. 1, 3. pkt., indtil nyt valg kan foretages.

2.3.2. Baggrunden for forslaget og lovforslagets indhold

Det foreslås med lovforslaget at etablere en ordning, hvor den enkelte revisor certificeres af Finanstilsynet til at revidere en eller flere typer af finansielle virksomheder. Det er den eller de revisorer, der underskriver revisionspåtegningen på regnskabet, der skal opbevare certificeringen.

Det foreslås samtidig, at Finanstilsynet skal have mulighed for at fratage en revisor certificeringen til at revidere en eller flere typer af finansielle virksomheder, såfremt den certificerede revisor ikke længere opfylder kravene til certificeringen, eller Finanstilsynet finder, at revisor helt eller delvist ikke har fungeret tilfredsstillende, og hvor der er grund til at antage, at vedkommende ikke vil varetage revisionen på forsvarlig måde.

Den foreslåede certificeringsordning omfatter ikke kun revisionen af pengeinstitutter. De øvrige typer af finansielle virksomheder omfattes ligeledes af certificeringsordningen, da de også er komplekse og deres levedygtighed har betydning for tilliden til den finansielle sektor.

Formålet med certificeringsordningen er at øge kvaliteten af revisionen af årsregnskaberne for de finansielle virksomheder. Certificeringsordningen medfører, at der vil blive stillet minimumskrav til revisors erfaring med revision af finansielle virksomheder samt relevant efteruddannelse. Ordningen kan ikke stå alene, men bør suppleres med øget fokus på de krav, der stilles til udførelsen af selve revisionen af årsregnskaberne for den type af finansielle virksomheder. Herudover vil Finanstilsynet få mulighed for at fratage revisors certificering til at foretage revision af en eller flere typer af finansielle virksomheder i det tilfælde, hvor revisor ikke fungerer tilfredsstillende.

I tilfælde, hvor en finansiel virksomhed eller en finansiel holdingvirksomhed har dattervirksomheder, hvor der er flere typer af finansiel virksomhed, som kræver særskilt certificering, følger det af lovforslaget, at hver af de underskrivende revisorer i dattervirksomhederne skal være certificerede for at kunne opfylde kravene i § 199, stk. 2. Det vil dog være tilstrækkeligt, at de tilsammen er certificerede til at revidere de enkelte typer af finansiel virksomhed i en koncern.

Der kan tillige vise sig behov for at skærpe fokus på revisors professionelle skepsis og uafhængighed af revisionsklienterne, f.eks. begrænsning af adgangen til at levere andre ydelser end revision til revisionsklienter inden for den

finansielle sektor og/eller tvungen rotation af revisionsfirmaet. Mulighederne for øget informationsværdi af revisionspåtegningerne bør tillige undersøges. EU-Kommissionen og den internationale standardsætter på revisionsområdet (IAASB) arbejder i øjeblikket med et forslag til en ny revisionspåtegning. EU-Kommissionen arbejder tillige med et forslag om at øge revisors uafhængighed af klienterne. Danske initiativer på disse områder bør afvente resultatet af dette arbejde.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Gennemførelsen af en ny revisoruddannelse ventes at medføre øgede udgifter til lokaleleje, hvorimod der forventes en reduktion i udgifterne til censorer og eksaminatorer. Udgifterne til afholdelse af kvalifikationseksamen i overgangsperioden forventes at blive minimale. Samlet set forventes forslaget om revisoruddannelsen på sigt ikke at have væsentlige administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige.

Erhvervsstyrelsen er ansvarlig for tilsynet med revisorer og revisionsvirksomheder, herunder den lovpligtige kvalitetskontrol. Rækken af sager inden for den finansielle sektor viser, at denne sektor er et risikoområde, hvor der i overensstemmelse med kontrolstrategien er behov for en øget kontrolindsats. Det er derfor af afgørende betydning for et effektivt offentligt tilsyn med revisorer, at styrelsens register over godkendte revisorer og revisionsvirksomheder indeholder alle relevante oplysninger, herunder om efteruddannelse og eventuel godkendelse til at revidere finansielle virksomheder.

For at understøtte et fortsat effektivt offentligt tilsyn, herunder lovpligtig kvalitetskontrol, er det nødvendigt at ændre styrelsens IT-system (Revi-Reg), så revisorer, der reviderer virksomheder af offentlig interesse, herunder finansielle virksomheder, kan indberette de særlige efteruddannelsesestimater, ligesom det er nødvendigt at kunne registrere, om revisor er berettiget til at revidere finansielle virksomheder. IT-systemet er et led i tilsynet med alle godkendte revisorer og revisionsvirksomheder, som finansieres af revisorerne selv. IT-tilpasningen vil derfor ikke have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

Lovforslaget vil medføre, at Finanstilsynet får nye opgaver, idet Finanstilsynet skal implementere, løbende administrere og håndhæve en certificeringsordning for revisorer der reviderer finansielle virksomheder under tilsyn af Finanstilsynet.

Finanstilsynet skal således have etableret en certificeringsordning for alle revisorer for finansielle virksomheder under tilsyn af Finanstilsynet. Der er tale om en ny opgave, da der ikke tidligere har eksisteret en certificeringsordning for revisorer.

Finanstilsynet skal forestå udarbejdelsen af de nærmere regler om certificeringsordningen, herunder hvilke oplysninger og dokumentation, der skal indsendes og/eller være til

rådighed for Finanstilsynet. Finanstilsynet skal fastsætte, hvilke kriterier der skal gælde for at opnå en certificering.

Finanstilsynet vil ved stikprøvekontrol teste, om revisor har den nødvendige dokumentation for revisors gennemførelse af den krævede efteruddannelse om revision af den konkrete type af finansiel virksomhed, herunder den løbende opdatering heraf, og om revisor har dokumenteret det krævede antal af debiterbare timer for revisionsydelser for den konkrete type af finansiel virksomhed.

Med lovforslaget får Finanstilsynet mulighed for at fratage en revisor certificeringen, hvis denne ikke ved en stikprøvekontrol kan dokumentere at opfylde kravene til erfaring og efteruddannelse, herunder den løbende opdatering heraf.

Certificeringsordningen vil således medføre, at Finanstilsynet i højere grad skal tage stilling til om revisors arbejde er udført i overensstemmelse med god revisorskik, og om revisor lever op til rollen som offentlighedens tillidsrepræsentant. I de tilfælde hvor Finanstilsynet vurderer, at dette ikke har været tilfælde og mener, at dette skal have konsekvenser for revisors certificering til at revidere en type finansiel virksomhed, skal vurderingen underbygges, begrundes og godkendes af det Finansielle Råd. Det må således forudses, at certificeringsordningen og stillingtagen til revisors fortsatte certificering vil medføre behov for mere dybdegående undersøgelser af revisors arbejde.

Der vil blive arbejdet mod en løsning i praksis, hvor certificeringsregistreringen implementeres i Erhvervsstyrelsens nuværende ReviReg register. Herved vil alle godkendelsesoplysningerne om revisorerne være samlet ét sted til gavn for både offentlige myndigheder, revisorer og branchen. De tekniske og administrative muligheder skal undersøges nærmere i samarbejde mellem Erhvervsstyrelsen og Finanstilsynet.

Det forventes således, at Finanstilsynet får behov for et øget ressourceforbrug på 2 årsværk i forbindelse med etableringen af certificeringsordningen. Derudover forventes en nærmere afklaring af de tekniske og administrative muligheder for en løsning, hvor certificeringsregistreringen implementeres i Erhvervsstyrelsens nuværende ReviReg register. Arbejdet med etableringen af ordningen vil tillige omfatte udarbejdelse af bestemmelser om kriterier for certificeringen og inddragelse af certificeringer i form af en bekendtgørelse.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har været forelagt for Erhvervsstyrelsens Team Effektiv Regulering (TER). Erhvervs- og Vækstministeriet vurderer på denne baggrund, at ændringen af revisoruddannelsen ikke vil medføre væsentlige administrative byrder.

Det vurderes, at ca. 100 revisorer underskriver revisionspåtegninger for finansielle virksomheder om året. Disse revisorer vil opleve en administrativ omstillingsbyrde i forbindelse med certificeringen. Ansøgningen om certificering skønnes at tage maksimalt 1 time pr. revisor. Løbende vil revisorer skulle ansøge om en certificering, hvis de skal revi-

dere finansielle virksomheder, men dette forventes at beløbe sig til få ansøgninger pr. år.

Lovforslaget giver også hjemmel til udvidelse af efteruddannelseskrevet for revisorer i finansielle virksomheder. TER har opgjort byrderne ved de nuværende efteruddannelseskrav for revisorer generelt til ca. 2,8 mio. kr. årligt på samfundsniveau. Med kravet om yderligere 60 timers efteruddannelse for revisorer i finansielle virksomheder over tre år, vurderer Erhvervs- og Vækstministeriet, at byrderne vil stige med ca. 650.000 kr. årligt på samfundsniveau.

Samlet set skønner Erhvervs- og Vækstministeriet, at de administrative byrder vil være under 10.000 timer årligt på samfundsniveau.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget forventes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Forslaget til revisors uddannelse ligger inden for rammerne af 8. selskabsdirektiv (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/43/EF af 17. maj 2006 om lovpligtig revision af årsregnskaber og konsoliderede regnskaber, om ændring af direktiv 78/660/EØF og direktiv 83/349/EØF og om ophævelse af Rådets direktiv 84/253/EØF).

De af Finanstilsynet stillede krav til opnåelse af certificeringen skal være i overensstemmelse med EU-retten, herunder anerkendelsesdirektivet, servicedirektivet og 8. direktiv om lovpligtig revision. Det betyder, at der overordnet set kan stilles krav til statsautorisering og efteruddannelse, mens at det yderligere krav om praktisk erfaring med revision af finansielle virksomheder muligvis kun kan stilles overfor revisorer, der er etableret i Danmark. De endelige krav, der vil blive udmøntet i en bekendtgørelse, vil skulle være i overensstemmelse med EU-retten.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatsamfundet / advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsmarkedets Erhvervs sygdomssikring (AES), Arbejdsskadestyrelsen, Arbejdsmarkedsstyrelsen, ATP, BL - Danmarks Almene Boliger, Bryggerforeningen, Børsmæglerforeningen, Danish Venture Capital and Private Equity Association, Danmarks Apotekerforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Skibskredit A/S, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Aktionærforening, Dansk Byggeri, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Eksportforening, Dansk Energi, Dansk Forening for International Motorkøretøjsforsikring (DFIM), Dansk Investor Relations Forening – DIRF, Dansk Kredit Råd, Dansk Landbrugsrådgivning, Dansk Me-

talarbejderforbund, Dansk Pantebrevsforening, Danske Advokater, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Dagblades Forening, Danske Forsikringsfunktionærers Landsforening, Danske Maritime, Danske Regioner, Datatilsynet, DE - Dansk Erhverv, Den Danske Aktuarforening, Den danske fondsmæglerforening, Det liberale erhvervsråd, Det Økonomiske Råd, DI - Dansk Industri, Domstolsstyrelsen, Ejendomsforeningen, Eksportkreditfonden, Eksportrådet, FDB, FDFA – Foreningen af Danske Forsikringsmæglere og ForsikringsAgenturer, FDIH – Foreningen for Distance- og Internethandel, Den Danske Finansanalytikerforening, Finansforbundet, Finanshuset i Fredensborg A/S, Finansiell Stabilitet A/S, Finans og Leasing, Finansrådet, Finanssektorens arbejdsgiverforening, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Foreningen af Forretningsførere for Udenlandske Forsikringsselskaber, Foreningen af interne revisorer, Foreningen af J. A. K. Pengeinstitutter, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FOREX, Forsikringsmæglerforeningen, Forsikring og Pension, Forsvarsministeriet, FTF, FSR - danske revisorer, Færøerne landstyre, Garantifonden for indskydere og investorer, Garban-Intercapital Scandinavia, Genvindingsindustrien, Grønlands hjemmestyre, GXG Markets, HK Handel, Horesta, Håndværksrådet, IBIS - International Bistand, International Solidaritet, IDA, IFR - Investerings

Forenings Rådet, Indsamlingsorganisationernes Brancheorganisation (ISOBRO), Investeringsforeningsområdet, InvesteringsForeningsRådet, ISACA, IT-branchen, KL – Kommunernes Landsforening, Komiteen for god selskabsledelse, KommuneKredit, Kommunernes Revision, Kooperationen, Kuratorforeningen, Københavns Kommune, KøbmandStandens OplysningsBureau, Landbrug og Fødevarer, Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug, Landsforeningen af forsvarsadvokater, LD - Lønmodtagernes Dyrtidsfond, Lederne, LIF – Lægemedelindustriforeningen, LO, Lokale Pengeinstitutter, MCI – Danmark, Mellemfolkeligt Samvirke, Nasdaq OMX, Nationalbanken, Nets, Offentligt Ansattes Organisationer, Parallelimportørforeningen af lægemidler, Parcelhusejernes Landsforening, Pensionsstyrelsen, Post-Danmark, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, Rederiforeningen af 1895, Regionale Banker, Regnskabsrådet, Revisorkommissionen, Revisornævnet, Revisortilsynet, Rigsrevisionen, Sammenslutningen af danske andelskasser, SALA - Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger, Skatteborgerforeningen, Skibs- og Bådebyggeriets Arbejdsgiverforening, Skibsværftsforeningen, SØK, Telekommunikationsindustrien i Danmark, Videncentret for Landbrug, VP Securities, Western Union.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige	Ingen	Finanstilsynet er finansieret via afgifter opkrævet fra virksomhederne under tilsyn. Forslaget om certificering af revisorer forventes at ville medføre et øget behov for ressourcer på 2 årsværk til Finanstilsynet i forbindelse med varetagelsen af de nye opgaver der følger af, at det er et nyt område der underlægges tilsyn.
Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Det vurderes, at ca. 100 revisorer i finansielle virksomheder vil opleve en byrde på ca. 1 time pr. revisor i forbindelse med certificering. Efteruddannelseskrauet for finansielle revisorer vurderes at indebære en byrde på ca. kr. 650.000 kr. årligt på samfunds niveau. De samlede administrative byrder skønnes at være under 10.000 timer årligt på samfunds niveau.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget er inden for rammerne af 8. selskabsdirektiv (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/43/EF af 17. maj 2006 om lovpligtig revision af årsregnskaber og konsoliderede regnskaber, om ændring af direktiv 78/660/EØF og direktiv 83/349/EØF og om ophævelse af Rådets direktiv 84/253/EØF)	

Finanstilsynets krav til opnåelse af certificeringen vil skulle være i overensstemmelse med EU-retten, herunder anerkendelsesdirektivet, servicedirektivet og 8. direktiv om lovpligtig revision.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Den gældende lovs § 3, stk. 1, regulerer betingelserne for Erhvervsstyrelsens godkendelse af en person som statsautoriseret revisor eller registreret revisor. Det foreslås i § 1, nr. 1, at »eller registreret revisor« udgår af bestemmelsen. Herefter vil der ikke længere med hjemmel i revisorlovens § 3 kunne godkendes nye registrerede revisorer. Det bemærkes dog, at det via lovforslagets § 4, stk. 4, er gjort muligt for Erhvervsstyrelsen at fortsætte med at godkende nye registrerede revisorer, således at personer, der består eksamen for registrerede revisorer i overgangsperioden efter lovens ikrafttræden, jf. forslaget § 4, stk. 2, også kan blive godkendt som registreret revisor.

Forslaget om at ændre lovens § 3, stk. 1, er en konsekvens af, at uddannelsen til godkendt revisor fremover foreslås at være en enhedsuddannelse, hvor den erhvervede titel bliver »statsautoriseret revisor«. Det indgår således som en af betingelserne for godkendelse efter § 3, stk. 1, at man har bestået en særlig eksamen, jf. regler udstedt i medfør af § 33, stk. 7, og den eksamen, som § 33, stk. 7, omhandler, vil fremover alene være en eksamen til statsautoriseret revisor.

Baggrunden for at foreslå, at revisoreksamen fremover skal være en enhedsuddannelse, er bl.a., at de to eksisterende niveauer for godkendte revisorer i Danmark, »statsautoriseret« og »registreret« revisor, på trods af en række forskelle over årene har tilnærmet sig hinanden meget. Interessen for at uddanne sig til registreret revisor har været dalende i forhold til uddannelsen til statsautoriseret revisor. En modernisering af revisoruddannelsen til en enhedsuddannelse er derfor tidssvarende på baggrund af samfundets udvikling.

Revisor er offentlighedens tillidsrepræsentant og varetager således via sit arbejde samfundsmæssige interesser. Når der fremover kun skal uddannes og godkendes én type revisor, er det afgørende, at revisors uddannelse ligger på et meget højt niveau. Den fremtidige enhedsuddannelse foreslås derfor at ligge på et niveau, der svarer til det nuværende høje niveau for revisoreksamen til statsautoriseret revisor. Forslaget om en enhedsuddannelse vil således ikke medføre en sænkning af niveauet for godkendte revisorer i Danmark. Det er derfor også naturligt at vælge titlen »statsautoriseret revisor« som titlen for den fremtidige revisor. Titlen nyder anerkendelse og tillid i den brede offentlighed og er allerede kendt for høj faglighed og kvalitet.

Det bemærkes, at forslaget om en enhedsuddannelse ikke medfører, at de statsautoriserede eller registrerede revisorer mister nogle rettigheder eller forpligtelser, som de har i dag. Registrerede revisorer, der er godkendt før lovens ikrafttræden, og registrerede revisorer, der godkendes efter reglerne i

forslaget § 4, stk. 4, vil således kunne udøve deres hverv med samme rettigheder og forpligtelser, som er gældende for registrerede revisorer i dag, jf. forslaget § 4, stk. 1. Med forslaget § 1, nr. 3, vil registrerede revisorer endvidere kunne blive godkendt som statsautoriseret revisor på vilkår, der tager hensyn til den allerede erhvervede titel som registreret revisor. Se nærmere herom nedenfor under bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 3.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 8, for så vidt angår de nærmere påtænkte ændringer i den eksamen, der skal ligge til grund for den fremtidige godkendelse som statsautoriseret revisor.

Til nr. 2

Den gældende lovs § 3, stk. 2, 2. pkt., indeholder regler om, hvor den praktiske uddannelse skal have fundet sted. I modsætning til lovens gældende krav om, at uddannelsen til statsautoriseret revisor skal have fundet sted under tilsyn af en statsautoriseret revisor, foreslås det, at uddannelsen skal have fundet sted under tilsyn af en godkendt revisor. Herved kan alle registrerede revisionsvirksomheder fortsat uddanne revisorer.

En af forskellene mellem registrerede revisorer og statsautoriserede revisorer er, at registrerede revisorer ikke efter de gældende regler må påtage årsregnskaber for børsnoterede eller finansielle virksomheder mv. Antallet af børsnoterede og finansielle virksomheder udgør imidlertid kun ca. 730, hvorimod der er op mod 230.000 aktie- og anpartsselskaber, der enten er omfattet af lovpligtig revision eller frivilligt kan vælge at lade årsregnskabet revidere. Der er således allerede efter de gældende regler en række kandidater, der godkendes som statsautoriserede revisorer, uden at de nødvendigvis har stiftet bekendtskab med revision af børsnoterede og finansielle virksomheder under den praktiske uddannelse.

Erfaringen viser, at revision af virksomheder af offentlig interesse, herunder børsnoterede og finansielle virksomheder, hovedsagelig udføres af et mindre antal større revisionsvirksomheder, der har opbygget de nødvendige kompetencer. Disse virksomheder vil som oftest kræve, at en revisor har arbejdet med børsnoterede eller finansielle virksomheder i en årrække, forinden vedkommende får ansvaret for at underskrive en revisionspåtegning på en sådan revisionsopgave. Efter forslaget § 1, nr. 4, kan der endvidere fastsættes yderligere krav til efteruddannelse for revisorer i virksomheder af offentlig interesse, samtidig med at der med forslaget til § 2, nr. 3, indføres en certificeringsordning for revisorer i finansielle virksomheder.

Forslaget om, at den praktiske uddannelse skal være gennemført under tilsyn af en godkendt revisor vurderes således ikke at sænke niveauet for nyuddannede statsautoriserede revisorer. Samtidig sikrer forslagene om efteruddannelse af

revisorer i virksomheder af offentlig interesse og om certificeringsordningen for revisorer i finansielle virksomheder, at revisorer i disse virksomheder har de fornødne kompetencer.

Til nr. 3

Forslaget indeholder en mulighed for, at registrerede revisorer via en eksamen kan blive godkendt som statsautoriserede revisorer. Erhvervsstyrelsen fastsætter efter stk. 2 de nærmere regler om denne eksamen, herunder om eksamens indhold, afholdelse og bedømmelse. Hjemlen foreslås udnyttet i en ny bekendtgørelse om revisoreksamen for statsautoriserede revisorer. Ved fastsættelsen af de nærmere regler for den særlige eksamen skal der lægges vægt på, at eksamen bliver praktisk gennemførlig og sikrer et fortsat højt fagligt niveau hos revisorer, der bliver godkendt som statsautoriserede revisorer. Der skal dog samtidig tages hensyn til registrerede revisorerers allerede opnåede kvalifikationer.

Til nr. 4

Efter den gældende bekendtgørelse om obligatorisk efteruddannelse af godkendte revisorer (bekendtgørelse nr. 1289 af 12. december 2008) skal alle godkendte revisorer deltage i 120 timers efteruddannelse over en periode på 3 år. En revisor, der har specialiseret sig inden for nærmere afgrænsede fagområder, skal mindst efteruddanne sig i 30 timer inden for dette fagområde.

Revisionen af virksomheder af offentlig interesse bliver stadig mere kompleks og stiller stadig højere krav til den revisor, som skal udføre revisionen. Det foreslås derfor at ændre § 4, stk. 2, så Erhvervsstyrelsen kan fastsætte yderligere krav til efteruddannelsen for de revisorer, der reviderer sådanne virksomheder. Med den foreslåede bestemmelse kan der både fastsættes særlige krav til omfanget af efteruddannelsen og til indholdet af efteruddannelsen.

Ikke mindst inden for den finansielle sektor har der de seneste år været en række situationer, hvor der er sat spørgsmålstegn ved revisionen og revisors efterlevelse af pligterne i henhold til den finansielle lovgivning. Regler og standarder inden for det finansielle område er komplekse, og omfanget af nye regler og standarder er vokset inden for de seneste år, især som konsekvens af den finansielle krise.

Det stiller høje krav til den faglige kompetence hos de revisorer, der reviderer finansielle virksomheder, og udviklingen stiller store krav til løbende at holde sig fagligt opdateret, så revisor til enhver tid er i besiddelse af den nødvendige faglige kompetence.

Hjemlen vil i første omgang blive benyttet til at ændre efteruddannelsesbekendtgørelsen, så der bliver stillet krav om, at revisorer, der reviderer finansielle virksomheder, skal deltage i 180 timers efteruddannelse over en periode på 3 år, hvoraf de 60 timer skal vedrøre emner, der er specifikt rettet mod krav til revision og regnskabsaflæggelse inden for den finansielle sektor, samt de krav, der i øvrigt stilles til revisorer i finansielle virksomheder.

De nærmere krav til emner vil blive fastsat i samarbejde med Finanstilsynet og FSR – danske revisorer.

De særlige efteruddannelseskra v vil gælde for den revisor, der har udført og har det endelige ansvar for revisionen. Det betyder, at enhver revisor, der underskriver revisionspåtegningen for en finansiell virksomhed, skal opfylde de særlige efteruddannelseskra v.

Bestemmelsen giver ligeledes Erhvervsstyrelsen hjemmel til at fastsætte særlige kra v til revisorer inden for andre virksomheder af offentlig interesse, hvis der viser sig et behov herfor. Sådanne kra v vil i givet fald blive udarbejdet i samarbejde med relevante interessenter. Virksomheder af offentlig interesse omfatter i henhold til lovens § 21, stk. 3, følgende virksomheder:

- 1) Virksomheder, som har værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked i et EU-land eller et EØS-land,
- 2) statslige aktieselskaber,
- 3) kommuner, kommunale fællesskaber, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, og regioner,
- 4) virksomheder, der er underlagt tilsyn af Finanstilsynet, bortset fra virksomheder, der er omfattet af lov om forsikringsformidling, virksomheder, der er omfattet af lov om pantebrevsselskaber, og virksomheder, der er omfattet af kapitel 20 a (investeringsrådgivere) i lov om finansiell virksomhed, og
- 5) virksomheder, der i 2 på hinanden følgende regnskabsår overstiger to eller flere af følgende kriterier:
 - a) En medarbejderstab på 2.500 personer,
 - b) en balancesum på 5 mia. kr. eller
 - c) en nettoomsætning på 5 mia. kr.

Til nr. 5, 9 og 10

Der er tale om konsekvensændringer som følge af de foreslåede regler om revisoruddannelsen som en enhedsuddannelse, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

Forslaget medfører ændringer i sammensætningen af medlemmer i Revisorkommissionen, Revisortilsynet og Revisornævnet.

En af Revisorkommissionens væsentligste opgaver er at afholde eksamen for statsautoriserede og registrerede revisorer. Der er ikke i øvrigt i revisorloven eller bekendtgørelser fastsat bestemmelser, hvor der til varetagelsen af kommissionens opgaver stilles særlige krav om deltagelse af et medlem, der er statsautoriseret eller registreret revisor.

I den gældende lovs § 33, stk. 1, 3. pkt., er sammensætningen af medlemmerne i Revisorkommissionen fastsat. Heraf fremgår det, at kommissionen bl.a. består af 3 statsautoriserede og 2 registrerede revisorer. Forslaget til bestemmelsen medfører, at benævnelsen »godkendte revisorer« træder i stedet for statsautoriserede og registrerede revisorer, således at kravet i stedet bliver 5 godkendte revisorer.

Revisortilsynet er ansvarlig for den lovpligtige kvalitetskontrol af både statsautoriserede og registrerede revisionsvirksomheder. Revisortilsynet blev etableret i 2003 i forbindelse med vedtagelse af den nye lov om statsautoriserede og registrerede revisorer, som bl.a. byggede på Revisorkommissionens betænkning fra januar 2002. Om sammensætningen af Revisortilsynet fremgår bl.a. af betænkningen, at det

ved sammensætningen af tilsynet er lagt til grund, at flertallet af medlemmerne ikke må være revisorer, at statsautoriserede og registrerede revisorer skal være ligeligt repræsenteret, samt at tilsynet skal have en passende størrelse. De statsautoriserede og registrerede revisorer skal tilføre tilsynet den faglige ekspertise, der er nødvendig ved bedømmelse af sagerne.

Af den gældende lovs § 34, stk. 1, 3. pkt., fremgår det, at Revisortilsynet bl.a. skal bestå af 4 revisorer, hvoraf 2 skal være statsautoriserede revisorer, og 2 skal være registrerede revisorer. Det fremgår endvidere af § 10, stk. 3, i Revisortilsynets forretningsorden, at der i sager vedrørende statsautoriserede revisorer eller revisionsvirksomheder skal deltage mindst én statsautoriseret revisor. I sager vedrørende registrerede revisorer eller revisionsvirksomheder skal der deltage mindst én registreret revisor.

Det foreslås, at benævnelsen »godkendte revisorer« træder i stedet for statsautoriserede og registrerede revisorer, således at kravet til tilsynets revisorer i stedet bliver 4 godkendte revisorer.

I Revisornævnet skal 6 af medlemmerne være revisorer, hvoraf 3 skal være statsautoriserede revisorer, og 3 skal være registrerede revisorer. Revisornævnet behandler klager over statsautoriserede og registrerede revisorer. Efter § 2, stk. 5, i bekendtgørelse om Revisornævnet skal der ved Revisornævnets behandling af en sag, der vedrører statsautoriserede revisorer, mindst deltage en statsautoriseret revisor. Tilsvarende skal der deltage mindst en registreret revisor ved behandling af sager vedrørende registrerede revisorer.

Det foreslås til revisorlovens § 43, stk. 1, 2. pkt., at benævnelsen »godkendte revisorer« træder i stedet for statsautoriserede og registrerede revisorer, således at revisorerne i nævnet består af 6 godkendte revisorer.

Deltagelse af både statsautoriserede og registrerede revisorer i Revisorkommissionen, Revisortilsynet og Revisornævnet er derfor mere et udtryk for, at de to typer godkendte revisorer i Danmark skal være repræsenteret, end et udtryk for forskelle i de faglige krav i lovgivningen, de skal efterleve. De statsautoriserede og de registrerede revisorer har hidtil været udpeget via indstillinger fra henholdsvis Foreningen af Statsautoriserede Revisorer og Foreningen Registrerede Revisorer FRR. Foreningerne fusionerede imidlertid i 2011 til FSR – danske revisorer, som nu repræsenterer både statsautoriserede og registrerede revisorer.

Efter sammenlægningen af de to foreninger skal det fremover være FSR – danske revisorer, der indstiller både statsautoriserede og registrerede revisorer til medlemmer af de tre organer.

Ved udpegningen af de godkendte revisorer til Revisorkommissionen, Revisortilsynet og Revisornævnet skal Erhvervsstyrelsen tage hensyn til det nuværende antal revisorer, der er godkendt som henholdsvis statsautoriserede revisorer og registrerede revisorer, da det er væsentligt, at medlemmerne i de tre organer afspejler revisionsbranchens fordeling mellem statsautoriserede og registrerede revisorer. Forslagene i nr. 5, 9 og 10 gør det muligt løbende at tilpasse

antallet af medlemmer, der skal være registrerede revisorer, til udviklingen i det samlede antal registrerede revisorer. Det skal således være Erhvervsstyrelsens ansvar ved udpegning af revisorer at sikre, at udpegningen afspejler udviklingen i antallet af henholdsvis statsautoriserede og registrerede revisorer. I forbindelse med udpegning af revisorer må styrelsen derfor pålægge FSR – danske revisorer at indstille et tilstrækkeligt antal af både statsautoriserede revisorer og registrerede revisorer, så der kan udpeges det nødvendige antal godkendte revisorer af begge typer.

Til nr. 6 og 7

I henhold til den gældende § 33, stk. 3, bistår Revisorkommissionen Erhvervsstyrelsen ved administration af loven, afholder eksamen for statsautoriserede og registrerede revisorer mv., mens § 33, stk. 4, omhandler nedsættelse af en eksamenskommission for henholdsvis statsautoriserede og registrerede revisorer, der skal bistå Revisorkommissionen ved afholdelsen af de to eksamener.

Med forslaget til ny affattelse af § 33, stk. 3 og 4, udgår omtalen af eksamen for registrerede revisorer af bestemmelserne, da uddannelsen til registreret revisor foreslås nedlagt. Det bemærkes dog, at det foreslåede § 4, stk. 2 og 3, viderefører reglernes anvendelse på eksamen for registrerede revisorer i den overgangsperiode, hvor kvalifikationseksamen fortsat afholdes. Forslaget til ny § 33, stk. 3 og 4, medfører ikke nogen materielle ændringer om Revisorkommissionens rolle eller om nedsættelse af en eksamenskommission for statsautoriserede revisorer.

Revisorlovens § 33, stk. 6, om sammensætningen af eksamenskommissionen for registrerede revisorer, foreslås ophevet. Der er tale om en konsekvensændring som følge af de foreslåede regler om revisoruddannelsen som en enhedsuddannelse, jf. lovforslagets § 1, nr. 1. Det bemærkes dog, at det foreslåede § 4, stk. 3, viderefører indholdet i den gældende lovs § 33, stk. 6, i den overgangsperiode, hvor kvalifikationseksamen fortsat afholdes.

Til nr. 8

Den nuværende revisorlovs § 33, stk. 7, hjemler fastsættelse af de nærmere bestemmelser om eksamen for statsautoriserede og registrerede revisorer. Hjemlen er i dag udnyttet ved bekendtgørelse nr. 1029 af 22. oktober 2008 om revisoreksamen og kvalifikationseksamen for henholdsvis statsautoriserede revisorer og registrerede revisorer. Som konsekvens af de foreslåede regler om revisoruddannelsen som en enhedsuddannelse, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, foreslås § 33, stk. 7, ændret således, at bemyndigelsen til at fastsætte nærmere bestemmelser om eksamen for registrerede revisorer udgår af bestemmelsen. § 33, stk. 7, vil herefter kun hjemle mulighed for, at Erhvervsstyrelsen kan fastsætte regler for eksamen for statsautoriserede revisorer. Det bemærkes dog, at lovforslagets § 4, stk. 6, viderefører Erhvervsstyrelsens mulighed for også at fastsætte nærmere bestemmelser om eksamen for registrerede revisorer i den overgangsperiode, hvor kvalifikationseksamen fortsat afholdes af hensyn til personer, der ved lovens fremsættelse har disponeret i hen-

hold til de gældende regler om at blive godkendt som registreret revisor. Forslaget ændrer ikke på, hvilke muligheder Erhvervsstyrelsen har for at fastsætte regler for den fremtidige revisoreksamen.

Uddannelsen til statsautoriseret revisor stiller efter de gældende regler særlige krav til teoretisk og praktisk uddannelse og krav om, at en særlig eksamen er bestået (revisoreksamen). Med de foreslåede regler om, at uddannelsen til statsautoriseret revisor skal være den fremtidige enhedsuddannelse, er det vigtigt, at det høje niveau bevares. I Revisorkommissionens rapport af juni 2012 om den fremtidige revisoruddannelse foreslås en række ændringer i kravene for indstilling til revisoreksamen samt eksamensformen. Disse forslag implementeres ikke i lovforslaget, men foreslås som hidtil udmøntet i den bekendtgørelse (eksamensbekendtgørelsen), der har hjemmel i lovens § 33, stk. 7. Forslagene til ændringer i eksamensbekendtgørelsen omfatter bl.a. en ændring af kravene til den teoretiske og praktiske uddannelse i forhold til indstilling til revisoreksamen. Endvidere foreslås en ændring af den skriftlige prøve til revisoreksamen.

Kravet til teoretisk uddannelse for indstilling til revisoreksamen vil i udnyttelsen af bemyndigelsen efter § 33, stk. 7, fortsat være cand.merc.aud. (CMA) som hovedvej. Derudover vil muligheden for at indstille sig til revisoreksamen blive udvidet med henblik på at sikre et bredere rekrutteringsgrundlag til revisoruddannelsen, men uden at der bliver gået på kompromis med kravene til kandidaternes teoretiske baggrund. Dette er i overensstemmelse med Revisorkommissionens forslag til ændring i bekendtgørelsen. Den foreslåede udvidelse retter sig mod personer, der har bestået en anden kandidatuddannelse end CMA-uddannelsen, og som senere ønsker at gøre karriere i revisorbranchen som godkendt revisor.

Da kravene til kandidaternes teoretiske niveau for indstilling til revisoreksamen skal forblive på et niveau, der svarer til CMA-uddannelsen, vil der blive stillet særlige krav til personer, der ønsker at indstille sig på baggrund af en anden kandidatuddannelse. Det foreslås derfor i bekendtgørelsen, at disse personer skal dokumentere, at deres kandidatuddannelse sammen med supplerende beståede danske eller udenlandske uddannelseselementer:

- 1) opfylder adgangskravene til CMA og
- 2) indeholder fag i revision, regnskab, skat og erhvervsret, der ækivalerer fagene på CMA, og har et omfang på mindst 60 ECTS-point.

Med disse supplerende krav til andre kandidatuddannelser sikres det, at det teoretiske grundlag for indstilling til revisoreksamen er på samme høje niveau som CMA-uddannelsen. Forslaget lægger op til, at en sådan dokumentation kan komme fra handelshøjskolerne, der med deres kompetencer og faglige indsigt i de forskellige kandidatuddannelser kan vurdere kandidaternes uddannelsesniveau i forhold til nævnte krav.

Kravene til den praktiske uddannelse ændres i bekendtgørelsen som konsekvens af, at revisoruddannelsen bliver en enhedsuddannelse. I overensstemmelse med lovforslagets § 1, nr. 2, vil der således ikke blive stillet krav om, at den

praktiske uddannelse er gennemført under tilsyn af en statsautoriseret revisor. Dette vurderes ikke at få betydning for det praktiske uddannelsesniveau. Se de nærmere bemærkninger til forslaget til § 1, nr. 2.

Det fremgår af den nuværende bekendtgørelse, at eksamen til statsautoriseret revisor består af en skriftlig prøve på 2 gange 8 timer, der strækker sig over 2 fortløbende dage, og en mundtlig eksamen. Det foreslås i Revisorkommissionens rapport om den fremtidige revisoruddannelse, at den skriftlige prøve til revisoreksamen fremover skal bestå af 3 separate eksaminationer, benævnt modul A, B og C, der skal bestås enkeltvis.

8. direktiv om lovpligtig revision af årsregnskaber og koncernregnskaber (2006/43/EF) fastsætter i artikel 8 kravene til de fag, der skal indgå i eksamen. Fagene, der indgår i revisoreksamen, foreslås således ikke ændret, men fagene vil blive opdelt i 3 separate eksaminationer. Modulerne kan tages i vilkårlig rækkefølge, og en kandidat kan således fx vælge at udskyde et eller to moduler til et efterfølgende år, hvis det passer bedre ind i vedkommendes planlægning.

Forslaget om at opdele den skriftlige eksamen i 3 moduler er bl.a. begrundet i, at kandidaterne skal have mulighed for en mere fleksibel og målrettet forberedelse til eksamen, hvilket generelt bør føre til en højere beståelsesprocent og dermed et kortere uddannelsesforløb, der kan sænke alderen på nyuddannede revisorer. Samtidig kan det ske uden at sænke det faglige niveau.

Til nr. 11

Der er alene tale om en redaktionel tilretning af navnet på Foreningen af Statsautoriserede Revisorer og Foreningen Registrerede Revisorer FRR, der i 2011 fusionerede til FSR – danske revisorer, som repræsenterer både statsautoriserede og registrerede revisorer.

Til § 2

Til nr. 1

Den foreslåede ændring af § 183, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed er en konsekvensændring af ændringer i de internationale regnskabsstandarder (IFRS), hvorefter regnskabsresultatopgørelse skal suppleres med en opgørelse over »anden totalindkomst«. I anden totalindkomst indregnes ændringer, der tidligere blev indregnet direkte på egenkapitalen, ligesom de internationale regnskabsstandarder (IFRS) i stigende omfang forventes at fastlægge, at bestemte indtægts- og omkostningselementer skal indregnes i anden totalindkomst. De danske regnskabsregler for finansielle virksomheder, der udstedes med hjemmel i § 196 i lov om finansiel virksomhed, fastsættes, så de så vidt muligt er inden for rammerne af de internationale regnskabsstandarder (IFRS). Det er derfor fundet hensigtsmæssigt, at »anden totalindkomst« indgår blandt de obligatoriske regnskabsselementer, der opregnes i § 183, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed.

Til nr. 2

Med forslaget til ophævelse af § 189, stk. 2, i lov om finansiel virksomhed foretages en konsekvensændring på baggrund af ændringer i de internationale regnskabsstandarder (IFRS). Med virkning fra 1. januar 2013 har IASB udstedt en ny standard, IFRS 13, der indeholder en ny formulering af definitionen på dagsværdi og en mere detaljeret vejledning end tidligere om, hvorledes dagsværdien generelt fastlægges, når dette målingsprincip anvendes for aktiver eller forpligtelser. Det foreslås på den baggrund, at § 189, stk. 2, i lov om finansiel virksomhed ophæves, da formuleringen, som ikke er fuldt i overensstemmelse med den nye IFRS 13, vil kunne give anledning til tvivl om, hvorvidt definitionen og principperne i IFRS 13 vil kunne finde anvendelse for finansielle virksomheder. Bekendtgørelserne udstedt efter § 196 i lov om finansiel virksomhed vil blive ændret, således at definitionen heri kommer fuldt i overensstemmelse med IFRS 13. I praksis forventes ændringen ikke at føre til ændringer i, hvorledes virksomhederne skal værdiansætte til dagsværdi.

Til nr. 3 og 4

Det foreslås med ændringen af § 199, stk. 1, 1. og 2. pkt., i lov om finansiel virksomhed, at der indføres en certificeringsordning for revisorer, der reviderer finansielle virksomheder.

Certificeringen er nærmere beskrevet i bemærkningerne til forslaget til § 199, stk. 12, jf. § 2, nr. 8, herunder hvilke kriterier revisor skal opfylde for at opnå certificeringen, hvorfor der i det hele henvises hertil.

Vælges mere end én revisor, bliver det med lovforslaget et krav, at disse ligeledes skal være statsautoriserede revisorer med certificering fra Finanstilsynet. Det er således ikke længere muligt, at den eller disse øvrige revisorer kan være registrerede revisorer eller statsautoriserede revisorer uden certificering.

Til nr. 5

De gældende § 199, stk. 2-3, i lov om finansiel virksomhed indeholder bestemmelser om, at revisorerne i en finansiel virksomhed tillige skal være revisorer i virksomhedens danske dattervirksomheder. Ved finansielle koncerner med flere typer af finansielle virksomheder vil det være mest hensigtsmæssigt, at der er to statsautoriserede revisorer – hver med deres specialistområde (f.eks. pengeinstitut henholdsvis forsikring), som underskriver alle revisionspåtegningerne i den finansielle virksomheds eller den finansielle holdingvirksomheds danske datterselskaber. Herved sikres såvel overblikket over koncernens revisionsmæssige forhold, samt specialistviden og erfaring vedrørende de relevante finansielle virksomhedstyper.

Hvis to statsautoriserede revisorer underskriver revisionspåtegningen, opbejærer revisorerne hver især det fulde ansvar for revisionen.

Det foreslås, at der med forslaget til § 199, stk. 2, 2. og 3. pkt., indsættes mulighed for, at koncerner kan have to revi-

sorer, som begge underskriver revisionspåtegningen i koncernens selskaber, hvor den ene revisor har »pengeinstitut-certificering« og den anden »forsikrings-certificering«. Herved undgås krav om, at én revisor skal certificeres til flere typer af finansiel virksomhed, da en sådan vil kunne være vanskelig at opnå. Den foreslåede ændring af § 199, stk. 2, understøtter formålet med lovforslaget, som netop er, at revisor skal specialisere sig og vedligeholde sit speciale.

Til nr. 6

Det foreslås med ændringen af § 199, stk. 4, i lov om finansiel virksomhed, at Finanstilsynet skal have mulighed for at fratage en revisor godkendelsen til at revidere en konkret type af finansiel virksomhed, såfremt Finanstilsynet finder, at revisor helt eller delvist ikke har fungeret tilfredsstillende, og hvor der er grund til at antage, at vedkommende ikke vil varetage revisionen på forsvarlig måde, jf. forslaget til ny formulering af § 199, stk. 4, i lov om finansiel virksomhed.

Det foreslås hermed, at Finanstilsynet skal have mulighed for at fratage en revisor certificeringen, hvis denne ikke ved en stikprøvekontrol kan dokumentere at opfylde kravene til certificering i form af blandt andet erfaring og efteruddannelse, herunder den løbende opdatering heraf, jf. bemærkningerne til forslaget til § 199, stk. 13, i lov om finansiel virksomhed, jf. lovforslagets § 2, nr. 8. Finanstilsynet skal ligeledes have mulighed for at fratage en revisor certificeringen på baggrund af erfaringer med den pågældende revisor. Dette kunne eksempelvis være, hvis Finanstilsynet finder, at revisionen er mangelfuld, fordi den i kvalitet eller omfang ikke er tilfredsstillende eller bærer præg af, at revisor ikke har et tilstrækkeligt kendskab til den finansielle virksomhed, som revideres. Disse erfaringer vil Finanstilsynet typisk gøre sig via det almindelige tilsyn med de finansielle virksomheder i form af inspektioner heraf eller anden sagsbehandling som led i tilsynsvirksomheden. Erfaringerne kan også komme fra gennemførte kontroller af reviderede regnskaber for finansielle virksomheder. I overvejelserne vil antallet og arten af påbud, som revisor tidligere har modtaget fra Finanstilsynet, også kunne indgå.

Der skal dog foretages en individuel vurdering af revisor. I denne vil Finanstilsynet foretage en samlet vurdering af risikoen for, at revisor også fremover kan komme til at overse – eller undlade at reagere på – væsentlige fejl, mangler eller svigt, som i henhold til lovgivningen og god revisorskik bør opdages af revisor og rapporteres videre til enten virksomhedens bestyrelse, myndigheder eller modtagerne af revisionspåtegningen. Der skal lægges vægt på hensynet til at opretholde og sikre den fremtidige tillid til den finansielle sektor, herunder tilliden til sektorens reviderede regnskaber. For at opretholde denne tillid fordres det således, at indgreb kan ske på et tidspunkt, hvor Finanstilsynet på baggrund af sin erfaring og sit kendskab til markedsforholdene, den konkrete virksomhed og revisor vurderer, at der er en ikke uvæsentlig risiko for, at revisor overser – eller undlader at reagere på – væsentlige fejl, mangler eller svigt.

Hertil kommer, at da svigt fra revisor i en enkelt finansiel virksomhed har en afsmittende effekt på hele den finansielle

sektors omdømme og det omgivende samfunds tillid til sektoren, vil revisorsvigt i forhold til selv små finansielle virksomheder kunne have betydning for tilliden til revisors rolle som offentlighedens tillidsrepræsentant i den samlede branche.

Det er den eller de revisorer, der underskriver revisionspåtegningen på regnskabet, der skal oppebære certificeringen. Dvs. en revisor, som har fået frataget sin certificering, kan fortsat indgå som en del af revisionsteamet, men vedkommende kan ikke længere tage det endelige ansvar ved at underskrive revisionspåtegningen på regnskabet hos en finansiell virksomhed.

Hvis Finanstilsynet fratager en revisor certificeringen til at udføre revision i en konkret type finansiell virksomhed eller finansiell holdingvirksomhed, og denne revisor er certificeret til at revidere andre typer af finansielle virksomheder eller finansiell holdingvirksomhed, vil Finanstilsynet - afhængig af de konkrete omstændigheder for fratagelsen af certificeringen - lade dette indgå i eventuelle overvejelser om at fratage revisors øvrige certificeringer.

I praksis vil Finanstilsynet påbyde den finansielle virksomhed at bringe revisionsaftalen med revisor til ophør og påbyde den finansielle virksomhed at indstille en eller flere mulige revisorer til at overtage revisionsopgaven. Finanstilsynet skal godkende den eller de revisorer, som den finansielle virksomhed vælger til at overtage revisionsopgaven. Godkendelsen sker således uden, at Finanstilsynet er aftalepart. Herved skal revisionsopgaven ikke i udbud eller annonceres. Det er den finansielle virksomhed, som skal afholde udgifterne til skiftet af revisor.

En finansiell virksomhed, der har indgået en revisionsaftale med et revisionsfirma, som har flere revisorer ansat, med certificering til at revidere den pågældende type af finansiell virksomhed, kan lade en af de øvrige certificerede revisorer overtage rollen som underskrivende revisor for virksomheden, såfremt den underskrivende revisor fratages sin certificering. Den revisor, der får frataget certificeringen, kan som udgangspunkt fortsætte med at deltage i revisionen af den finansielle virksomhed, men kan ikke være underskrivende revisor for den finansielle virksomhed.

En afgørelse om at påbyde en finansiell virksomhed at bringe revisionsaftalen med revisor til ophør og indstille en eller flere mulige revisorer til at overtage revisionsopgaven skal træffes af Det Finansielle Råd, jf. § 345, stk. 2, i lov om finansiell virksomhed. Rådsafgørelsen vil, i henhold til § 354 a, stk. 1, i lov om finansiell virksomhed, skulle offentliggøres. Offentliggørelsen vil kunne foretages i anonymiseret form, da der ikke vil være tale om en juridisk person. Virksomheden kan påklage afgørelsen om, at den skal bringe revisionsaftalen med revisor til ophør og indstille en eller flere mulige revisorer til at overtage revisionsopgaven, til Erhvervsankenævnet, jf. § 372 i lov om finansiell virksomhed.

Til nr. 7

Med forslaget til *stk. 5* foreslås, at Finanstilsynets afgørelser, om fratagelse af en revisors certificering til at revidere

en konkret type af finansiell virksomhed, af retssikkerhedsmæssige grunde også skal kunne prøves ved domstolene. Det foreslås samtidig, at Finanstilsynet skal være ansvarligt for at indbringe sagen for domstolene, og at dette skal ske inden for en frist på 4 uger. Det fremgår derfor af *stk. 5*, at den revisor, som en afgørelse efter *stk. 4* retter sig imod, kan forlange, at Finanstilsynet indbringer sagen for domstolene. En anmodning herom skal indgives til Finanstilsynet senest 4 uger efter, at påbuddet er udstedt. Når Finanstilsynet har modtaget anmodningen, skal sagen anlægges inden 4 uger. Der stilles ingen formkrav til anmodningen.

Det foreslås samtidig, at en anmodning om indbringelse af sagen for domstolene, som udgangspunkt ikke kan tillægges opsættende virkning, idet det vil stride mod hensynet til at sikre en løbende og effektiv håndhævelse af kravene om egnet og hæderlighed. Dog foreslås det, at retten skal have mulighed for ved kendelse at bestemme, at den pågældende under sagens behandling kan opretholde sit hverv som revisor for den konkrete finansielle virksomhed, mens sagen verserer for retten.

Til nr. 8

Forslaget til ændring af § 199, *stk. 10*, der bliver *stk. 11*, i lov om finansiell virksomhed er en konsekvensændring som følger af, at lov om statsautoriserede og registrerede revisorer er ophævet og erstattet af lov nr. 468 af 17. juni 2008 om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder (revisorloven) med senere ændringer.

Til nr. 9

Det foreslås med forslaget til § 199, *stk. 13*, i lov om finansiell virksomhed, at Finanstilsynet får hjemmel til at fastsætte nærmere bestemmelser om certificering af revisorer, der skal udføre revision af finansielle virksomheder.

De af Finanstilsynet stillede krav til opnåelse af certificeringen skal være i overensstemmelse med EU-retten, herunder anerkendelsesdirektivet, servicedirektivet og 8. direktiv om lovpligtig revision. Det betyder, at der overordnet set kan stilles krav til statsautorisering og efteruddannelse, mens at det yderligere krav om praktisk erfaring med revision af finansielle virksomheder muligvis kun kan stilles over for revisorer, der er etableret i Danmark. De endelige krav, der vil blive udmøntet i en bekendtgørelse, vil skulle være i overensstemmelse med EU-retten.

Certificeringen påtænkes gennemført ved, at revisor ansøger om certificering hos Finanstilsynet og vedlægger sit CV med beskrivelse af sin erfaring med revision af den konkrete type af finansiell virksomhed og den krævede efteruddannelse. Efteruddannelseskravene fremgår af § 4 i revisorloven og de i medfør heraf fastsatte regler. Udover gennemførelsen af efteruddannelsen til brug for den indledende certificering, vil der også stilles krav om løbende opdatering af efteruddannelsen for at opretholde certificeringen.

Erfaringskravet vil være, at revisor, på tidspunktet hvor denne vælges som revisor for den finansielle virksomhed, skal have haft et nærmere fastsat minimum af debiterbare ti-

mer for revisionsydelser for finansielle virksomheder efter bestået eksamen som statsautoriseret revisor inden for de seneste 5 år. Den foreslåede sektorspecifikke certificeringsordning skal tage højde for de forskellige kompetencer og erfaringer, der kræves for at revidere eksempelvis henholdsvis pengeinstitutter og forsikringsvirksomheder.

Finanstilsynet kan, jf. forslaget til § 199, stk. 4, i lov om finansiel virksomhed, ved stikprøvekontrol efterprøve, om revisor har den nødvendige dokumentation for sin gennemførelse af den krævede efteruddannelse om revision af finansielle virksomheder, herunder den løbende opdatering heraf, og om revisor har det krævede antal af debiterbare timer for revisionsydelser i den konkrete type af finansiel virksomhed.

Det vil desuden være påkrævet, at revisor ikke inden for de seneste 5 år ved Revisornævnet (eller Disciplinærnævnet for statsautoriserede og registrerede revisorer) er ikendt en advarsel eller bøde for overtrædelser af de pligter, revisorloven eller den finansielle lovgivning foreskriver, eller er optaget i Det centrale Kriminalregister, og Finanstilsynet vurderer, at dette har betydning for udførelsen af hvervet som revisor for den konkrete type af finansiel virksomhed. Revisor må tillige ikke have en verserende sag for Revisornævnet, som Finanstilsynet vurderer, har eller kan have betydning for udførelsen af hvervet som revisor for den konkrete type af finansiel virksomhed.

Det vil være den enkelte revisors ansvar at overholde ovenstående krav og indestå for oplysningernes rigtighed. En certificering fra Finanstilsynet vil ikke fratage eller mindske den enkelte revisors eller revisionsvirksomheds ansvar for at vurdere og sikre kompetencerne til at udføre de opgaver, der påtages.

Erhvervsstyrelsen er ansvarlig for tilsynet med revisorer, og det er vigtigt for et effektivt tilsyn, at styrelsens register over revisorer indeholder alle oplysninger af betydning for tilsynet, herunder også oplysninger om revisorer, der er certificeret til at revidere finansielle virksomheder. Der vil derfor blive etableret en administrativ procedure, der sikrer, at Erhvervsstyrelsens register indeholder opdaterede oplysninger om certificerede revisorer. Det sikres derved, at registeret fortsat understøtter tilsynet med revisorer og den risiko-baserede kontrolstrategi i forbindelse med den lovpligtige kvalitetskontrol.

Til nr. 10

Forslaget til ændring af § 355, stk. 2, i lov om finansiel virksomhed er en konsekvens af den med lovforslaget indførte certificeringsordning for revisorer i finansielle virksomheder. Med forslaget præciseres det, at en revisor, der får frataget dennes certificering i henhold til § 199, stk. 4, i lov om finansiel virksomhed, jf. lovforslagets § 2, nr. 6, er part i Finanstilsynets afgørelse, for så vidt angår den del af sagen som vedrører den pågældende.

Til § 3

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2014. Dette medfører blandt andet, at afholdelsen af revisoreksamen og kvalifikationseksamen i 2013 vil ske efter de gældende regler, mens afholdelsen af revisoreksamen og afviklingen af kvalifikationseksamen efter de nye regler vil ske med virkning fra 2014. Herved vil de relevante interessenter, bl.a. revisorstuderende, revisionsvirksomheder, revisororganisationer og Revisorkommissionen, kunne nå at indrette sig på de ændrede eksamensvilkår.

Overgangsordningen i stk. 2 medfører i praksis, at de revisorer, der ved lovforslagets ikrafttrædelse er valgt som revisor for en finansiel virksomhed, kan fortsætte dette hverv for disse finansielle virksomheder.

Revisorerne kan ikke – efter lovforslagets ikrafttræden – indstilles til valg som revisor for finansielle virksomheder uden at have ansøgt om og fået certificering hertil af Finanstilsynet.

Revisorer, der er valgt som revisorer for finansielle virksomheder ved lovforslagets ikrafttrædelse, kan fortsætte hermed og påtage årsregnskaber for regnskabsår 2013 for disse virksomheder, forinden der kræves en certificering fra Finanstilsynet.

Til § 4

Forslaget til § 4 indeholder en række overgangsregler, herunder om registrerede revisorerers muligheder for fortsat at udøve deres hverv, om registrerede revisorerers mulighed for at blive godkendt som statsautoriserede revisorer og om fortsat indstilling til og afholdelse af eksamen for registrerede revisorer (kvalifikationseksamen).

I *stk. 1, 1. pkt.*, foreslås, at registrerede revisorer og registrerede revisionsvirksomheder forbliver som sådanne, indtil deres godkendelse slettes i Erhvervsstyrelsens register over offentligt godkendte revisorer og revisionsvirksomheder, jf. revisorlovens § 2. Registrerede revisorer vil således kunne udøve deres hverv som hidtil, og de vil fortsat fremgå af Erhvervsstyrelsens offentlige register over offentligt godkendte revisorer og revisionsvirksomheder.

I *stk. 1, 2. pkt.*, er det foreslået, at revisorlovens § 1, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse på registrerede revisorer. Henvisningen til lovens § 1, stk. 4, medfører, at alle de steder i loven, hvor begrebet "revisor" er anvendt, vil begrebet også omfatte registrerede revisorer.

I *stk. 1, 3. og 4. pkt.*, foreslås, at registrerede revisorer, hvis godkendelse på tidspunktet for lovens ikrafttræden er eller senere bliver deponeret, bortfaldet, frataget eller frataget kan blive genoptaget i registeret over godkendte revisorer og revisionsvirksomheder. Dermed bevares disse revisorerers hidtidige ret til at blive genregistreret og dermed igen udøve hvervet som registreret revisor.

Med det foreslåede stk. 1, sammenholdt med stk. 4, sikres, at registrerede revisorerers hidtidige rettigheder og pligter bevares, så længe registrerede revisorer fortsat eksisterer.

Det foreslåede *stk. 2* regulerer den overordnede ramme for afvikling af kvalifikationseksamen. Forslaget er baseret på en balance mellem på den ene side hensynet til personer, som må antages på tidspunktet for lovens fremsættelse at have haft berettigede forventninger om at kunne blive registrerede revisorer, og på den anden side hensynet til en afvikling af kvalifikationseksamen, som er praktisk og økonomisk forsvarlig, og som derfor ikke strækker sig ud i en overgangsperiode, der er unødigt lang.

Efter det foreslåede *stk. 2, 1. pkt.*, bliver 2014 det sidste år, hvor en person kan indstille sig til den skriftlige prøve ved kvalifikationseksamen på ordinær vis. Udtrykket ”på ordinær vis” skal forstås i modsætning til indstilling til kvalifikationseksamen i den overgangsperiode, som er omtalt i *stk. 2, 2. pkt.*, og som Erhvervsstyrelsen vil fastsætte nærmere regler om, jf. *stk. 6*. Forslaget om, at 2014 bliver det sidste år, hvor man kan indstille sig til den skriftlige prøve til kvalifikationseksamen, inden en overgangsperiode indtræffer, er baseret på det forventede tidspunkt for lovforslagets fremsættelse (januar 2013) og vedtagelse (forår 2013). Ved at tillade en periode fra lovforslagets forventede fremsættelse og vedtagelse indtil den sidste ordinære skriftlige eksamen afholdes, får revisorkandidaterne en rimelig frist til at indstille sig på de nye regler, og samtidig undgås risikoen for resourcespild forbundet med forberedelse af opgaver til en eksamen, der evt. ikke vil blive afholdt. Der ses ikke herved at opstå en utilsigtet risiko for spekulation i reglerne fra revisorkandidaternes side, idet reglerne, der udstedes i medfør af forslagens § 4, *stk. 6*, skal sikre, at der ikke opstår en genvej til at blive statsautoriseret revisor ved først at tage kvalifikationseksamen.

Efter det foreslåede *stk. 2, 3. og 4. pkt.*, afholdes den skriftlige prøve til kvalifikationseksamen afholdes ikke efter 2017, og den mundtlige prøve skal være bestået senest i 2019.

Forslaget om, at den mundtlige prøve skal være bestået senest i 2019, medfører, at alle, der når at bestå den skriftlige prøve til kvalifikationseksamen, har mulighed for op til 3 forsøg til også at bestå den mundtlige prøve, inden overgangsordningen stopper. Når en kandidat ikke at bruge alle 3 forsøg til den mundtlige prøve senest i 2019, hvad enten det er fordi vedkommende frivilligt afstår eller modvilligt bliver forhindret, er det kandidatens eget ansvar. Disse kandidater må derfor erhverve de teoretiske kvalifikationer, der kræves for at indstille sig til den nye revisoreksamen for statsautoriserede revisorer.

Forslagets *stk. 3* svarer indholdsmæssigt til den gældende lovs § 33, *stk. 3, 4 og 6*. Der er således ikke ændret i, at det fortsat er Revisorkommissionen, der afholder kvalifikationseksamen og nedsætter en eksamenskommission, så længe kvalifikationseksamen fortsat afholdes.

I § 4, *stk. 4*, foreslås, at revisorlovens § 3 finder tilsvarende anvendelse på registrerede revisorer, der er godkendt inden lovens ikrafttræden, eller som godkendes efter lovens ikrafttræden. Forslaget giver hjemmel til, at det også efter ændringslovens ikrafttræden bliver muligt at godkende registrerede revisorer. Dette er en konsekvens af forslaget i § 4,

stk. 2, hvor det bliver muligt i en overgangsperiode frem til senest 2019 fortsat at tage eksamen til registreret revisor. Forslaget medfører endvidere, at alle henvisninger i revisorloven til revisorer, der er godkendt efter lovens § 3, finder tilsvarende anvendelse på godkendte registrerede revisorer, uanset om den registrerede revisor er godkendt før eller efter ændringslovens ikrafttræden.

Så længe der fortsat findes godkendte registrerede revisorer, er der således ikke tilsigtet nogen ændring i anvendelsesområdet for §§ 4, 5, *stk. 3*, og 49, *stk. 1, nr. 1 og 2*, hvor der er henvisninger til revisorer, der er godkendt efter § 3.

I *stk. 5* foreslås det, at en person, der ikke har haft mulighed for tre forsøg til at bestå den skriftlige prøve til kvalifikationseksamen efter *stk. 2*, har ret til at overføre sine resterende forsøg til den skriftlige prøve ved revisoreksamen efter nærmere bestemmelser, der fastsættes af Erhvervsstyrelsen, jf. det foreslåede *stk. 6*.

I *stk. 6, nr. 1*, foreslås det, at Erhvervsstyrelsen bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om indstilling til kvalifikationseksamen i en overgangsperiode efter 2014.

Ved udnyttelsen af bemyndigelsen skal Erhvervsstyrelsen tage hensyn til personer, som på tidspunktet for lovens fremsættelse har disponeret efter at kunne blive registrerede revisorer. Herved er der især tænkt på personer, der er i gang med en praktisk uddannelse hos en registreret revisor, men som i 2014 endnu ikke har opnået de 3 års praktiske erfaring, der kræves for at kunne indstille sig til kvalifikationseksamen, og personer der på grund af graviditet eller sygdom har været forhindret i at indstille sig til eksamen på et tidligere tidspunkt. Sådanne personer bør efter en konkret vurdering have mulighed for at kunne indstille sig til kvalifikationseksamen for første gang også efter 2014.

En person, der med rimelighed kunne have disponeret på en måde, hvorved personen kunne have indstillet sig til kvalifikationseksamen i et tidligere år, bør dog ikke have adgang til at indstille sig for første gang i et senere år. Dette gælder særligt ved vurderingen af, om en person skal kunne indstille sig for første gang i 2016 eller 2017. Bemyndigelsen påtænkes bl.a. udnyttet ved at give Revisorkommissionen mulighed for at give tilladelse til, at en person indstiller sig for første gang til den skriftlige prøve til kvalifikationseksamen i 2015, 2016 eller 2017.

Erhvervsstyrelsen forudsættes endvidere at fastsætte nærmere regler, der skal gøre det muligt for personer, der har indstillet sig til, men ikke bestået, den skriftlige prøve til kvalifikationseksamen senest i 2014, at gøre brug af eventuelle resterende forsøg til at bestå prøven også efter 2014. Disse regler skal dog samtidig tilskynde revisorkandidaterne til at bruge deres resterende forsøg hurtigst muligt i løbet af overgangsperioden, således at den skriftlige prøve ikke nødvendigvis behøver at blive afholdt helt frem til 2017, som foreslås at være det absolut sidste år, hvor den skriftlige prøve til kvalifikationseksamen kan afholdes.

Efter det foreslåede *stk. 6, nr. 2*, videreføres bemyndigelsen i den gældende lovs § 33, *stk. 7*, for Erhvervsstyrelsen til at fastsætte de nærmere regler om eksamen for registrere-

de revisorer, herunder betingelserne for at indstille sig til eksamen, eksamenskravene, eksamens afholdelse og bedømmelsen. Bemyndigelsen er tiltænkt udnyttet således, at de eksisterende regler fastsat af Erhvervsstyrelsen videreføres i videst mulige omfang, så længe kvalifikationseksamen fortsat afholdes, dog med mindre ændringer, f.eks. vedrørende antallet af censorer.

Endvidere påtænkes der indført særligt tidlige frister for indstilling til den skriftlige prøve til kvalifikationseksamen i overgangsperioden 2015-2017. Dette vil gøre det muligt at aflyse afholdelsen af den skriftlige prøve hvert af disse år, inden udarbejdelsen af eksamensopgaverne påbegyndes, såfremt der ikke er nogen kandidater, der indstiller sig det pågældende år. Sandsynligheden for, at der ikke er nogen kandidater, der indstiller sig til den skriftlige prøve, må forventes at være forøget i overgangsperioden og stigende fra 2015 til 2017.

Som konsekvens af de regler, som forudsættes fastsat af Erhvervsstyrelsen i medfør af 1. pkt., vil der kunne være personer, der efter en konkret vurdering fra Revisorkommissionen får tilladelse til at indstille sig til kvalifikationseksamen for første gang på et tidspunkt, hvor de ikke vil kunne nå at få 3 forsøg til bestå den skriftlige prøve til kvalifikationseksamen, inden den skriftlige prøve er ophørt med at blive afholdt. Dette er således tilfældet for de personer, der måtte få tilladelse til at indstille sig til prøven første gang i 2016 eller 2017, og som ikke består prøven senest i 2017.

Det foreslås derfor i *stk. 6, nr. 3*, at Erhvervsstyrelsen får bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler, der giver mulighed for, at en person, der efter 2017 fortsat har resterende forsøg tilbage på den skriftlige prøve til kvalifikationseksamen, kan overføre disse forsøg til den skriftlige prøve ved revisoreksamen som led i en særlig overgangsordning. Dette betyder, at de pågældende som led i den særlige overgangsordning kan indstille sig til revisoreksamen, selvom de ikke nødvendigvis har opfyldt de almindelige krav til teoretisk uddannelse i henhold til revisorloven.

For at undgå risikoen for spekulation i denne ordning vil det i eksamensbekendtgørelsen blive fastsat, at det vil være en betingelse, at personen har været indstillet til den skriftli-

ge prøve til kvalifikationseksamen hvert år, siden personen indstillede sig til prøven første gang. Det betyder, at den særlige overgangsordning kun bliver mulig for personer, der har fået tilladelse af Revisorkommissionen til at gå til den skriftlige prøve til kvalifikationseksamen for første gang i 2016 eller 2017. Hvis vedkommende har været indstillet i 2016, skal vedkommende også indstille sig til kvalifikationseksamen i 2017 uden at bestå for at kunne overføre restforsøget til revisoreksamen. Det forventes således ikke at blive mere end nogle ganske få personer, som ordningen kan blive relevant for.

Via ordningen sikres disse få personer muligheden for 3 forsøg til at bestå en revisoreksamen ligesom alle andre revisorkandidater uden at skulle tilbage og ændre deres valg under den teoretiske uddannelse. En person, der f.eks. først opnår den praktiske uddannelse i 2016, og som får dispensation af Revisorkommissionen til at gå til den skriftlige prøve til kvalifikationseksamen samme år, vil have to forsøg til den skriftlige kvalifikationseksamen, og ét forsøg på hvert af de tre skriftlige moduler til revisoreksamen som led i den særlige overgangsordning.

Det er ikke tiltænkt, at den særlige overgangsordning skal påvirke en persons mulighed for at indstille sig til revisoreksamen ved opfyldelse af de normale betingelser for indstilling til revisoreksamen. Ved indstilling til revisoreksamen efter de normale betingelser tæller således hverken forsøg eller beståede moduler, som er foretaget under den særlige overgangsordning, med.

Til § 5

Bestemmelsen vedrører lovforslagets territoriale afgrænsning. Det foreslås i *stk. 1*, at loven som udgangspunkt ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Det foreslås i *stk. 2*, at lovforslaget ved kongelig anordning kan sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Efter det foreslåede *stk. 3*, kan forslagets § 2 ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I revisorloven, lov nr. 468 af 17. juni 2008, som ændret blandt andet ved § 24 i lov nr. 718 af 25. juni 2010 og § 2 i 1232 af 18. december 2012, foretages følgende ændringer:

§ 3. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan godkende en person som statsautoriseret revisor eller registreret revisor, hvis vedkommende

- 1) har bopæl her i landet, i et andet EU-land, i et EØS-land eller i et andet land, som EU har indgået aftale med,
- 2) er myndig og ikke er under værgemål eller samværgemål,
- 3) ikke har anmeldt betalingsstandsning og ikke er under konkurs,
- 4) har bestået en særlig eksamen, jf. regler udstedt i medfør af § 33, stk. 7,
- 5) i mindst 3 år efter det fyldte 18. år navnlig har deltaget i udførelse af opgaver, der vedrører revision af årsregnskaber, koncernregnskaber eller tilsvarende regnskabsrapporteringer, og
- 6) er forsikret mod økonomiske krav, som måtte blive rejst i forbindelse med udførelsen af opgaver efter § 1, stk. 2 og 3.

§ 3.

Stk. 2. Opgaver efter stk. 1, nr. 5, skal være udført i en revisionsvirksomhed. Godkendelse som statsautoriseret revisor kan kun opnås, hvis opgaverne er udført under tilsyn af en statsautoriseret revisor.

§ 4.

Stk. 2. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fastsætter nærmere regler om efteruddannelse og om kontrol heraf.

1. I § 3, *stk. 1*, udgår »eller registreret revisor«.

2. § 3, *stk. 2, 2. pkt.*, affattes således:

»Godkendelse som statsautoriseret revisor kan kun opnås, hvis opgaverne er udført under tilsyn af en godkendt revisor.«

3. Efter § 3 indsættes før overskriften før § 4:

»§ 3 a. Registrerede revisorer, der er optaget i Erhvervsstyrelsens register over offentligt godkendte revisorer og revisionsvirksomheder, jf. revisorlovens § 2, kan blive godkendt som statsautoriserede revisorer, hvis de består en eksamen herfor.

§ 33. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen nedsætter en revisorkommission, hvis forretningsorden fastsættes af styrelsen. Kommissionen består af 1 formand og 10 andre medlemmer. 3 medlemmer skal være statsautoriserede revisorer, 2 registrerede revisorer, 2 forretningskyndige og 3 særligt sagkyndige med hensyn til henholdsvis skatteret, skifteret og nationaløkonomi. Hverken formanden, de forretningskyndige eller de særligt sagkyndige må være godkendte revisorer eller være ansat hos eller drive revisionsvirksomhed sammen med godkendte revisorer.

§ 33.

Stk. 3. Revisorkommissionen bistår Erhvervs- og Selskabsstyrelsen ved administrationen af loven, afholder eksamen for statsautoriserede og registrerede revisorer og bistår styrelsen i forbindelse med fastsættelse af kravene til efteruddannelse, jf. § 4, stk. 2.

Stk. 4. Til at bistå ved afholdelse af eksamen nedsætter Revisorkommissionen en eksamenskommission for statsautoriserede revisorer og en eksamenskommission for registrerede revisorer.

§ 33.

Stk. 6. Eksamenskommissionen for registrerede revisorer skal bestå af 3 registrerede revisorer og af 5 eller flere medlemmer, der ikke er registrerede revisorer. Antallet af medlemmer, der ikke er revisorer, skal altid overstige antallet af revisorer. Formanden for Eksamenskommissionen skal være medlem af Revisorkommissionen og vælges blandt de medlemmer, der ikke er registrerede revisorer.

§ 33.

Stk. 7. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fastsætter de nærmere bestemmelser om eksamen for statsautoriserede revisorer og registrerede revisorer, jf. § 3, stk. 1, nr. 4, herunder betingelserne for at ind-

Stk. 2. Erhvervsstyrelsen fastsætter nærmere regler om denne eksamen, herunder om eksamensindhold, afholdelse og bedømmelse.«

4. I § 4, *stk. 2*, indsættes som *2. pkt.*:

»Erhvervsstyrelsen kan endvidere fastsætte nærmere regler om yderligere efteruddannelse af revisorer, der udfører revision i virksomheder omfattet af § 21, stk. 3.«

5. I § 33, *stk. 1, 3. pkt.*, ændres »3 medlemmer skal være statsautoriserede revisorer, 2 registrerede revisorer« til: »5 medlemmer skal være godkendte revisorer«.

6. § 33, *stk. 3 og 4*, affattes således:

»*Stk. 3.* Revisorkommissionen bistår Erhvervsstyrelsen ved administration af loven, afholder eksamen for statsautoriserede revisorer og i forbindelse med fastsættelsen af nærmere regler om efteruddannelse, jf. § 4, stk. 2.

Stk. 4. Til at bistå ved afholdelse af eksamen nedsætter Revisorkommissionen en eksamenskommission for statsautoriserede revisorer.«

7. § 33, *stk. 6*, ophæves.

Stk. 7-8 bliver herefter stk. 6-7.

8. § 33, *stk. 7*, der bliver stk. 6, affattes således:

»*Stk. 6.* Erhvervsstyrelsen fastsætter de nærmere bestemmelser om eksamen for statsautoriserede revisorer, jf. § 3, stk. 1, nr. 4, herunder betingelserne for at indstille sig til eksamen, eksa-

stille sig til eksamen, eksamenskravene, eksamens afholdelse og bedømmelsen.

§ 34. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen nedsætter et revisortilsyn, hvis forretningsorden udstedes af styrelsen. Revisortilsynet består af 1 formand og af 8 andre medlemmer. 2 medlemmer skal være statsautoriserede revisorer, 2 skal være registrerede revisorer og 4 skal være repræsentanter for regnskabsbrugerne. Formanden og repræsentanterne for regnskabsbrugerne må ikke være godkendte revisorer eller være ansat hos eller drive revisionsvirksomhed sammen med godkendte revisorer.

§ 43. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen nedsætter et revisornævn, hvis forretningsorden udstedes af styrelsen. Revisornævnet består af 1 formand, der skal være dommer, og mindst 12 andre medlemmer, hvoraf 3 skal være statsautoriserede revisorer, 3 skal være registrerede revisorer, og 6 skal være repræsentanter for regnskabsbrugerne. Repræsentanterne for regnskabsbrugerne må ikke være godkendte revisorer eller være ansat hos eller drive revisionsvirksomhed sammen med godkendte revisorer. Ved udvidelse af medlemskredsen skal der udnævnes forholdsmæssigt lige mange statsautoriserede revisorer og registrerede revisorer, ligesom antallet af repræsentanter for regnskabsbrugerne skal opretholdes forholdsmæssigt. Nævnets formand og medlemmer udpeges af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, der ligeledes kan udpege en eller flere dommere som næstformænd. Mindst et medlem af formandskabet skal være landsdommer. Formandskab og medlemmer udpeges for en periode af indtil 4 år.

§ 43.

Stk. 6. Revisornævnet eller formanden kan afvise at behandle klager fra personer, der ikke har en retlig interesse i det forhold, klagen angår, og klager, der på forhånd må skønnes grundløse. Er en klage over en revisor eller revisionsvirksomhed indbragt af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Finanstilsynet, Skatteministeriet, anklagemyndigheden, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen Registrerede Revisorer FRR eller Revisortilsynet, skal Revisornævnet behandle klagen. Er en klage over revisors udførelse af opgaver efter § 1, stk. 2 og 3, for en kommune eller et kommunalt fællesskab, jf. § 60

menskravene, eksamens afholdelse og bedømmelsen.«

9. I § 34, *stk. 1, 3. pkt.*, ændres »2 medlemmer skal være statsautoriserede revisorer, 2 skal være registrerede revisorer« til: »4 medlemmer skal være godkendte revisorer«.

10. I § 43, *stk. 1, 2. pkt.*, ændres »3 skal være statsautoriserede revisorer, 3 skal være registrerede revisorer« til: »6 skal være godkendte revisorer«.

11. § 43, *stk. 6, 2. pkt.*, ændres »Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen Registrerede Revisorer FRR« til: »FSR – danske revisorer«.

i lov om kommunernes styrelse, henholdsvis en region indbragt af den pågældende kommunale henholdsvis regionale tilsynsmyndighed, skal Revisornævnet behandle klagen.

§ 2

I lov om finansiel virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 705 af 25. juni 2012, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 1383 af 23. december 2012, foretages følgende ændringer:

§ 183.

Stk. 1. Finansielle virksomheder og finansielle holdingvirksomheder skal udarbejde en årsrapport, der består af en ledelsesberetning, en ledelsespåtegning og et årsregnskab bestående af en balance, en resultatopgørelse, noter, herunder redegørelse for anvendt regnskabspraksis, og en oversigt over bevægelserne i egenkapitalen. Når et årsregnskab er revideret, indgår revisionspåtegningen i årsrapporten.

§ 189

Stk. 2. Dagsværdien måles til den markedsværdi, der kan konstateres for aktivet eller forpligtelsen på et velfungerende marked. Hvis aktivet eller forpligtelsen ikke handles på et velfungerende marked, anvendes en anerkendt metode til beregning af dagsværdien af det pågældende aktiv eller den pågældende forpligtelse.

§ 199.

Stk. 1. Finansielle virksomheder og finansielle holdingvirksomheder skal have mindst én statsautoriseret revisor. Vælges mere end én revisor eller udpeges en revisor efter 3. pkt., skal de yderligere valgte eller udpegede revisorer være statsautoriserede eller registrerede. Finanstilsynet kan i særlige tilfælde udpege en yderligere revisor. Denne revisor fungerer på samme vilkår og efter samme regler som de revisorer, der er valgt af generalforsamlingen.

§ 199.

Stk. 2. Revisorerne i en finansiel virksomhed eller i en finansiel holdingvirksomhed skal tillige være revisorer i virksomhedens dattervirksomheder.

1. I § 183, *stk. 1, 1. pkt.*, indsættes efter »resultatopgørelse,«: »anden totalindkomst,«.

2. § 189, *stk. 2*, ophæves.

3. I § 199, *stk. 1, 1. pkt.*, indsættes efter »én statsautoriseret revisor«: », der er certificeret af Finanstilsynet til at revidere den konkrete type af finansiel virksomhed eller finansiel holdingvirksomhed«.

4. I § 199, *stk. 1, 2. pkt.*, ændres »eller registrerede« til: »og certificerede af Finanstilsynet til at revidere den konkrete type af finansiel virksomhed eller finansiel holdingvirksomhed, jf. dog *stk. 2*«.

5. I § 199, *stk. 2*, indsættes som 2. og 3. *pkt.*:

»Hvis en finansiel virksomhed eller finansiel holdingvirksomhed har dattervirksomheder, hvor der er flere typer af finansiel virksomhed, som

§ 199.

Stk. 4. Finanstilsynet kan afskedige en revisor, der findes åbenbart uegnet til sit hverv, og i stedet udpege en anden revisor, der fungerer, jf. stk. 1, 3. pkt., indtil nyt valg kan foretages.

§ 199.

Stk. 10. Bestyrelsen kan ikke tillade, jf. § 80, stk. 1, at interne revisions- og vicerevisionschefer påtager sig hverv, der bevirker, at de kommer i strid med habilitetsbestemmelser svarende til dem, der gælder for eksterne revisorer i henhold til lov om statsautoriserede og registrerede revisorer.

kræver særskilt certificering, skal de valgte revisorer være certificerede af Finanstilsynet til at revidere disse typer af finansiel virksomhed, jf. stk. 1. Det er dog tilstrækkeligt, at de tilsammen er certificerede til at revidere de enkelte typer af finansiel virksomhed i koncernen.«

6. § 199, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Finanstilsynet kan fratage en revisor dennes certificering, jf. stk. 1, 1. pkt., og dermed retten til at revidere den konkrete type af finansiel virksomhed og i stedet udpege en anden revisor, jf. stk. 1, 3. pkt., indtil nyt valg er foretaget, såfremt

- a) revisor ikke inden for en af Finanstilsynet fastsat frist kan dokumentere at denne opfylder kravene til certificering, eller
- b) Finanstilsynet finder, at revisor helt eller delvist ikke har fungeret tilfredsstillende, og hvor der er grund til at antage, at vedkommende ikke vil varetage revisionen på forsvarlig måde.«

7. I § 199 indsættes som stk. 5:

»Stk. 5. Revisorer der i henhold til stk. 4 får frataget certificeringen, kan forlange Finanstilsynets afgørelse indbragt for domstolene. Anmodning herom skal indgives til Finanstilsynet, inden 4 uger efter at afgørelsen er meddelt den pågældende. Anmodningen har ikke opsættende virkning, men retten kan ved kendelse bestemme, at den pågældende revisor under sagens behandling kan opretholde sit hverv som revisor for den konkrete type af finansiel virksomhed. Finanstilsynet indbringer inden 4 uger sagen for domstolene. Sagen anlægges i den borgerlige retsplejes former.«

Stk. 5-11 bliver herefter stk. 6-12.

8. I § 199, stk. 10, der bliver stk. 11, ændres »lov om statsautoriserede og registrerede revisorer« til: »revisorloven«.

9. I § 199 indsættes som stk. 13:

»Stk. 13. Finanstilsynet fastsætter nærmere regler om certificering af revisorer, jf. stk. 1 og 4.«

§ 355, stk. 2.

Revisor i en finansiel virksomhed, når Finanstilsynet afsætter denne eller påbyder denne at give oplysninger om virksomhedens forhold, samt i sager vedrørende forbud mod, at en revisor har lån m.v. i den finansielle virksomhed, som revisor reviderer, jf. § 199, stk. 4-6 og 8.

10. I § 355, stk. 2, nr. 6, ændres »afsætter denne« til: »fratager dennes certificering, i henhold til § 199, stk. 4,«.

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2014.

Stk. 2. Revisorer, der på tidspunktet for lovens ikrafttræden er valgt som revisorer på en virksomheds ordinære generalforsamling eller repræsentantskabsmøde, kan fungere som revisorer uden certificering i henhold til lovforslagets § 2, nr. 3, jf. nr. 8, indtil den førstkommende ordinære generalforsamling eller repræsentantskabsmøde efter lovens ikrafttræden.

§ 4

Stk. 1. Registrerede revisorer og registrerede revisionsvirksomheder forbliver som sådanne, indtil deres godkendelse slettes i Erhvervsstyrelsens register over offentligt godkendte revisorer og revisionsvirksomheder. Revisorlovens § 1, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse på registrerede revisorer. Registrerede revisorer, hvis godkendelse på tidspunktet for lovens ikrafttræden er eller senere bliver deponeret, frataget eller frakendt, kan optages på ny i registeret over godkendte revisorer og revisionsvirksomheder i henhold til reglerne i revisorlovens § 6, stk. 3, og § 9, stk. 2 og 3. Tilsvarende gælder, hvis en registreret revisors godkendelse er bortfaldet eller senere bortfalder.

Stk. 2. En person kan indstille sig til den skriftlige prøve ved eksamen for registrerede revisorer (kvalifikationseksamen) på ordinær vis til og med eksamen i 2014. Herefter vil der i en overgangsperiode efter 2014 være mulighed for at indstille sig til kvalifikationseksamen. Den skriftlige prøve til kvalifikationseksamen afholdes ikke efter 2017. Den mundtlige prøve skal være bestået senest i 2019.

Stk. 3. Kvalifikationseksamen afholdes af Revisorkommissionen. Til at bistå ved afholdelse af eksamen nedsætter Revisorkommissionen en eksamenskommission for registrerede revisorer. Eksamenskommissionen for registrerede revisorer skal bestå af 3 registrerede revisorer og af 5 eller flere medlemmer, der ikke er registrerede revisorer. Antallet af medlemmer, der ikke er revisorer, skal altid overstige antallet af medlemmer, der er revisorer. Formanden for eksamenskommissionen skal være medlem af Revisorkommissionen og vælges blandt de medlemmer, der ikke er registrerede revisorer.

Stk. 4. Revisorlovens § 3 finder anvendelse på registrerede revisorer, der er godkendt inden lovens ikrafttræden, eller som godkendes efter lovens ikrafttræden.

Stk. 5. En person, der ikke har haft mulighed for tre forsøg til at bestå den skriftlige prøve til kvalifikationseksamen efter stk. 3, har ret til at overføre sine resterende forsøg til den skriftlige prøve ved revisoreksamen efter nærmere bestemmelser, der fastsættes af Erhvervsstyrelsen.

Stk. 6. Erhvervsstyrelsen fastsætter nærmere regler om:

- 1) muligheden for at indstille sig til kvalifikationseksamen i en overgangsperiode efter 2014, jf. stk. 2,
- 2) eksamen for registrerede revisorer, jf. stk. 2 og 3, herunder betingelserne for at indstille sig til eksamen, eksamenskravene, eksamens afholdelse og bedømmelsen, samt om
- 3) overførelse af resterende forsøg fra kvalifikationseksamen til den skriftlige prøve ved revisoreksamen, jf. stk. 5.

§ 5

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Loven kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Stk. 3. § 2 kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.